

РЕСПУБЛИКА
ТАТАРСТАН

ТАТАРСТАН
РЕСПУБЛИКАСЫ

ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ
КОМИТЕТ САБИНСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА

САБА МУНИЦИПАЛЬ
РАЙОНЫНЫҢ БАШКАРМА
КОМИТЕТЫ

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

КАРАР

10.11.2020

№ 1536-н

“2021-2025 елларга Татарстан Республикасы
Саба муниципаль районы мәгарифен үстерү”
муниципаль программасын раслау турында

Белем бирүнең сыйфатын күтәрү, белем бирү хезмәтләреннән файдалану мөмкинлеген тәмин итү, укучыларның сәламәтлеген ныгыту, белем бирү процессының имин шартларын булдыру максатларында, Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Башкарма комитеты,

КАРАР БИРӘ:

1. “2021-2025 елларга Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы мәгарифен үстерү” муниципаль программасын (алга таба - Программа) расларга.

2. Әлеге карарны “Интернет” мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Татарстан Республикасының хокукый мәгълүматлар турындагы <http://pravo.tatarstan.ru> рәсми порталында һәм Саба муниципаль районының <http://saby.tatarstan.ru> рәсми сайтында бастырып чыгарырга.

3. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуну “Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Башкарма комитетының Мәгариф идарәсе” МКУ начальнигы И.Ф. Шакировка йокләргә.

Житәкче

М.Р. Ишниязов

Татарстан Республикасы
 Саба муниципаль районы
 Башкарма комитетының
 2020 елның 10 ноябрәндәге
 1536-п номерлы карары белән
 РАСЛАНГАН

**“2021-2025 елларга Татарстан Республикасы
 Саба муниципаль районы мәгарифен үстерү”
 муниципаль программасы**

Программа паспорты

Программаның исеме	“2021-2025 елларга Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы мәгарифен үстерү” муниципаль программасы (алга таба текст буенча - Программа)
Программаны төп эшлөучеләр	“Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Башкарма комитетының Мәгариф идарәсе” МКУ (алга таба - Мәгариф идарәсе)
Программаның максаты	Белем бирүнең сыйфатын күтәрү, белем бирү хезмәтләреннән файдалану мөмкинлеген тәмин итү, укучыларның сәламәтлеген ныгыту, белем бирү процессының имин шартларын булдыру
Программаның бурычлары	<ul style="list-style-type: none"> – гомуми белем бирүнең федераль дәүләт белем бирү стандартлары таләпләре нигезендә һәркем файдалана алырлык сыйфатлы гомуми белем алу гарантияләрен тәмин итү; – заманча мәгълүмат һәм коммуникация технологияләрен кулланып, яңа мәгариф технологияләрен һәм укыту процессын оештыру принципларын кертү ; – мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләрендә балаларны колачлауны арттыру,мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләрендә чиратларны бетерү; – белем бирүнең сыйфатын баяләү системасын кертү; – сәламәтлеге ягыннан мөмкинлекләре чикләнгән балаларга, инвалид балаларга гомуми белем алу өчен шартлар тәмин итү; – укучыларның тулы кыйммәтле туклануы өчен шартлар тәмин итү; – укучыларда сәламәт яшәү рәвешен күнекмәләрен формалаштыру; – сәләтле балаларны ачыклауның, аларга ярдәм итүнең һәм аларны озата баруның муниципаль системасын камилләштерү; – мәктәпләрдә иң яхшы педагогларны саклап калу өчен мораль һәм матди стимуллар системасын булдыру, яш бөлгечләргә жәлеп итү; – мәгариф хезмәткәрләренең өзлексез һөнәри үсешен өчен шартлар тудыру; – мәгариф учреждениеләрендә янғын һәм террорчылыкка каршы куркынычсызлыкны тәмин итү; – гомуми белем бирү учреждениеләрендә кадрлар ресурстары белән идарә итү буенча нәтижәсез чыгымнарны һәм сыйныфларның уртача тулылыгын киметү, белем бирү учреждениеләре чөлтәрен оптимальләштерү; – укучыларның хезмәт базарын исәпкә алып уку планын сайлау, булачак һөнәрне сайлау мөмкинлеген тәмин итә торган профильле һәм профиль алды укытуны кертү һәм гәмәлгә ашыру;

	<ul style="list-style-type: none"> - гомуми белем бирүнең гомуми белем бирү нәтижеләренә һәм белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыру шартларына төп таләпләрне үз эченә алган беренче һәм икенче буын гомуми белем бирүнең федераль дәүләт мәгариф стандартларын гамәлгә ашыру; - мәгариф учреждениеләренә сәламәтлекне саклау технологияләрен куллануның алдынгы тәҗрибәсен кертү; - тәрбия эшенең муниципаль системасын үстерү; <p>профилактика эшләренәң сыйфатын күтәрү.</p>
Программаны гамәлгә ашыру сроклары	2021 - 2026 еллар
Ярдәмче программалар исемлеге	<ol style="list-style-type: none"> 1. 2021-2025 елларга мәктәпкәчә белем бирүне үстерү (1 нче кушымта). 2. 2021-2025 елларга гомуми белем бирүне үстерү (2 нче кушымта). 3. 2021-2025 елларга өстәмә белем бирүне үстерү (3 нче кушымта) 4. 2021-2025 елларга Гөнәри һәм югары уку йортынан соңгы белем бирүне үстерү һәм әлеге өлкә хезмәткәрләренәң квалификациясен күтәрү (4 нче кушымта)
Программаны финанслау күләмнәре	<p>2021-2025 елларда Программаны финанслауга 3 556 747,505 мең сум каралган, шул исәптән еллар буенча:</p> <p>2021 ел - 735 370,881 мең сум; 2022 ел - 727 455,881 мең сум; 2023 ел - 697 973,581 мең сум; 2024 ел - 697 973,581 мең сум; 2025 ел - 697 973,581 мең сум.</p> <p>2021-2025 елларга Программаны Саба муниципаль районы бюджеты акчалары хисабына финанслауның күләмнәре 2 333 695,043 мең сум тәшкил итәчәк, шул исәптән еллар буенча:</p> <p>2021 ел - 501 224,253 мең сум; 2022 ел - 480 975,560 мең сум 2023 ел - 450 498,410 мең сум; 2024 ел - 450 498,410 мең сум; 2025 ел - 450 498,410 мең сум.</p> <p>2017-2022 елларга Программаны Татарстан Республикасы бюджеты акчалары хисабына финанслауның күләмнәре 1 223 052,462 мең сум тәшкил итәчәк, шул исәптән еллар буенча:</p> <p>2021 ел - 234 146,628 мең сум; 2022 ел - 246 480,321 мең сум; 2023 ел - 247 475,171 мең сум; 2024 ел - 247 475,171 мең сум; 2025 ел - 247 475,171 мең сум.</p> <p>Программаны финанслау күләмнәре фаразлану характерына ия һәм Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Советшының чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына)Саба муниципаль районы бюджеты турындагы карары нигезендә төгәлләштереләчәк.</p>
Программаның соңгы көтелгән нәтижеләре	<p>Балалар бакчасына урнаштыру чиратында теркәлгән 3 яшьтән алын 7 яшькә кадәр балаларга, мәктәпкәчә белем бирү программаларын гамәлгә ашыручы мәктәпкәчә мәгариф оешмаларында, мәктәпкәчә белем бирү стандартлары таләпләренә туры килә торган белем алу мөмкинлеге биреләчәк;</p> <p>Мәктәп яшендәге балаларга гомуми белем бирүнең һәркем өчен мөмкин булган һәм түләүсез дәүләт гарантияләрен үтәү тәэмин ителде;</p> <p>Инвалид балаларга гомуми белем бирү программаларын үзләштерү</p>

	<p>мөмкинлеге биреләчәк (инклизив белем);</p> <p>Укучыларга ,яшәу урынына бәйсез рәвештә, укытуның заманча шартларына керү мөмкинлеге тәмин ителәчәк;</p> <p>Өлкән сыйныф укучылары профильле укытуның белем бирү программалары буенча белем алу мөмкинлеген алачак;</p> <p>Аеруча уңышлы һәм югары дәрәжәдә уңышлы булмаган мәктәпләр арасында белем бирү сыйфатында аерма кимиячәк;</p> <p>Педагогларга өзлексез һөнәри үсеш мөмкинлеге тәмин ителәчәк;</p> <p>Гомуми белем бирү оешмаларында яшәү педагогларының өлеше артчак;</p> <p>Милли мониторингларда укучыларның нәтижеләре яхшырачак (укучыларның башлангыч, төп, урта гомуми белем бирү программаларыш үзләштерүгә әзерлеге);</p> <p>Белем бирү киңлегенә бердәмлеге тәмин ителәчәк;</p> <p>Өстәмә белем бирү буенча муниципаль хезмәт күрсәтү сыйфаты яхшырачак, атан әйткәндә:</p> <p>Балаларга өстәмә белем бирү оешмалары эшчәнлеген стимуллаштыру системасы булдырылачак;</p> <p>Өстәмә белем бирү оешмаларының заманча кызыклы имиджы эшләнә;</p> <p>Баланың социаль актив иңхәсен формалаштыруга юнәлдерелгән заманча белем бирү программаларын гамәлгә кертү тәмин ителде;</p> <p>Укучыларны өстәмә белем бирү хезмәтләре белән колачлау өлеше артты;</p> <p>Мәгариф оешмаларында белем бирү процессын оештырганда заманча мәгълүмати-компьютер технологияләрен куллану киңәя;</p> <p>Сәламәтлеге ягыннан мөмкинлекләре чикләнгән балаларны укыту мөмкинлеге киңәя;</p> <p>Дәрестән тыш һәм мәктәптән тыш эшчәнлекнен төрле рәвешләрендә эшләүче балалар һәм яшүсмерләр саны артчак.</p> <p>Мәгариф сыйфатын тышкы бәяләү механизмнары гамәлдә булачак.</p> <p>Халыкның белем бирү хезмәтләре сыйфаты белән канәгатьлеге артчак;</p>
--	--

1 Программаны гамәлгә ашыру өлкәсенә характеристика, күрсәтелгән өлкәдәге төп проблемаларны тасвирлау һәм аның үсеш фаразы

Гомуми белем бирү Татарстан Республикасы Саба муниципаль районында яшәүчеләр өчен сыйфатлы мәктәпкәчә, гомуми һәм өстәмә белем алу өчен нигез булып тора. Аны алга таба яцарту һәм үстерү тулаем белем бирү тармагының нәтижелелеген тәмин итәргә, Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы гражданныршың мәгариф ихтыяжларын канәгатьләндерү өчен мөмкинлекләр булдырырга һәм киңәйтергә тиеш.

«Мәгариф» өстенлекле милли проектың һәм соңгы елларда мәгарифне модернизацияләүнең комплекслы проектың гамәлгә ашыруга бәйле рәвештә, Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының гомуми белем бирүне үстерүгә шактың финанс чаралары жиберелде. Белем бирү процессын оештыруда заманча шартлар тудыру өчен математика, физика, химия, биология, башлангыч сыйныфлар һәм компьютер техникасы кабинетлары өчен уку жиһазлары сатып алынды һәм гомуми белем бирү учреждениеләренә куелды.

Мәгарифкә чыгымнарның артуы белем бирү шартларының сизелерлек үзгәрүенә һәм педагогик кадрларның квалификация дәрәжәсен күтәрүгә китерде. Район мәктәпләрендә материал база сизелерлек яхшырды: заманча укыту кабинетлары сатып алынды, барлык мәктәпләр заманча компьютерлар белән тәмин ителде, Интернет челтәренә тоташтырылды.

Мәгариф учреждениеләрендә имин шартлар тәмин итү, мәгариф учреждениеләренә матди базасын ныгыту, медицина кабинетларын һәм азык-төлек блогларын ремонтлау һәм жиһазлау буенча зур эш башкарылды.

Гомуми белем бирү шартларына заманча таләпләр барлык укучыларга иминлек һәм сәламәтлекне саклау гарантияләрен тәмин итүне, белем бирү процессын заманча укуы жиһазлары һәм квалификацияле педагогик кадрлар белән тәмин итүне, кулланучылары яшәгән урынга бәйсез рәвештә сыйфатлы белем бирү хезмәтләренә киң сәктрын тәкъдим итәргә сәләтле мәгариф учреждениеләре санын арттыруны күздә тотта.

"Безнең яңа мәктәп" милли белем бирү инициативасын гамәлгә ашыру һәм яңа дәүләт белем бирү стандартларын кертү белән бәйлә рәвештә белем бирү процессын оештыруның заманча шартларын тудыруга таләпләр көчәя.

"Безнең яңа мәктәп" милли мәгариф доктринасы нигезендә Мәгарифне үстерү федераль максатчан программасы төзелгән.

Мәгарифне үстерү буенча федераль максатчан Программа түбәндәгеләрне күздә тотта:

- база белеменә инновацион характерын тәмин итү;
- мәгариф системасы институтларын социаль үсеш инструментлары буларак модернизацияләү;
- һөнәри кадрларны өзлексез укуының, әзерләүнең һәм яңадан әзерләүнең заманча системасын булдыру;
- белем бирү сыйфатын бәяләү механизмнарын булдыру.
- Программаның бурычлары:
- социаль үсеш институты буларак гомуми һәм мәктәпкәчә белем бирүне модернизацияләү;
- һөнәри белем бирү әчтәлеген һәм структурасын хезмәт базары ихтыяжларына туры китерү;
- белем бирүнең сыйфатын бәяләү системасын үстерү һәм белем бирү хезмәтләренә ихтыяж булу.

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының "Татарстан Республикасы дәүләт программаларын эшләү, тормышка ашыру һәм нәтижәләгән бәяләү тәртибен һәм Татарстан Республикасы дәүләт программалары исемлеген раслау турында" 2012 елның 31 декабрәдәге 1199 номерлы карарын, Россия Федерациясә Хөкүмәтенә 2017 елның 26 декабрәдәге 1642 номерлы карары белән расланган "2018-2025 елларга мәгарифне үстерү" Россия Федерациясә дәүләт программасы, Россия Федерациясә Хөкүмәтенә 2019 елның 29 мартындагы 377 номерлы карары белән расланган "2013 - 2020 елларга Фән һәм технологияләренә үстерү" Россия Федерациясә дәүләт программасы проектын тормышка ашыру максатларында, 2014 елның 22 февралендә Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты 110 нчы номерлы карары белән "2014 - 2025 елларга Татарстан Республикасы мәгарифен һәм фәнне үстерү" дәүләт программасын раслады.

Программаның максаты - халыкның үзгәрәп торучы таләпләре һәм Татарстан Республикасы жәмгыяте һәм икътисады үсешенә перспектив бурычлары нигезендә Татарстан Республикасында белем бирүнең югары сыйфатын тәмин итү.

Программаның бурычлары - балаларга мәктәпкәчә, гомуми һәм өстәмә белем бирү системаларында уку-укуы нәтижәләренә заманча сыйфатына һәм социальләштерү нәтижәләренә иренүгә юнәлдерелгән уку-укуы программаларын модернизацияләү;

ачыклык, объективлык, үтә күренмәлелек, ижтимагый-һөнәри катнашу принципнары нигезендә белем бирү сыйфатын бәяләүнең заманча системасын булдыру;

эш бирүчеләр белән үзара хезмәттәшлектә регионның кеңе потенциалын алдан үстерү һәм Татарстан Республикасы үсешенә социаль-икътисады стратегиясен гамәлгә ашыру мәнфәгатьләрендә гомер дәвамында кирәкле квалификацияләргә сатын алуда гражданның төрле категорияләргә өчен киң мөмкинлекләр тәмин итү;

икътисадны технологик модернизацияләүне һәм алдынгы технологияләргә нигезендә анын конкурентлык сәләтен арттыруны һәм фәнни потенциалны диверсификацияләнгән икътисады үсешнең төп ресурсларының берсенә әверелдерүне тәмин итә торган

тикшеренүләр, фәнни эшләнмәләр һәм нәтижәле инновацион система секторын алдан үстерү өчен шартлар тудыру.

"2014 - 2025 елларга Татарстан Республикасы мәгарифен һәм фәннән үстерү" дәүләт программасында билгеләнгән бурычлар комплексын хәл итү өчен "2021 - 2025 елларга Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы мәгарифен үстерү" максатчан программасын эшләргә кирәк. Өлеге программаны эшләү өчен төп инструментлар булып түбәндәге программалар чыгыш ясады: 2016 - 2020 елларга мәгарифне үстерүнең федераль максатчан программасы (Россия Федерациясе Хөкүмәтенен 2015 елның 23 маендагы 497 номерлы карары белән расланган); 2016 - 2020 елларга «Рус теле» федераль максатчан программасы (Россия Федерациясе Хөкүмәтенен 2015 елның 20 маендагы 481 номерлы карары белән расланган); 2018 - 2025 елларга «Белем бирүне үстерү» Россия Федерациясе дәүләт программасы (Россия Федерациясе Хөкүмәтенен 2017 елның 26 декабрдәге 1642 номерлы күрсәтмәсе белән расланган); "Мәгариф " өстенлекле милли проекты; 2019-2024 елларга Татарстан Республикасының гомуми мәгарифен модернизацияләү буенча чаралар комплексы;

"2021-2025 елларга Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы мәгарифен үстерү" программасы мәгариф өлкәсендә белем бирү структурасында, эчтәлегендә һәм технологияләрендә үзгәрешләрне, мәгариф эшчәнлеген субъектларының оештыру-хокукый рәвешләрендә һәм финанс-иқтисади механизмнарда үзгәрешләрне чагылдыра торган өстенлекле бурычларны хәл итүгә юнәлдерелгән чаралар комплексыннан гыйбарәт.

Программаның чаралары мәгариф системасы субъектларына кагыла һәм Саба муниципаль районының бердәм белем һәм мәгълүмат киңлеген формалаштырырга тиеш.

Саба муниципаль районы Банкарма комитетының Мәгариф идарәсе муниципаль гомуми белем бирү оешмаларында һәркем өчен мөмкин булган һәм түләүсез мәктәпкәчә, башлангыч гомуми, төп гомуми, урта гомуми белем, шулай ук өстәмә белем алуға гражданның хокукларына дәүләт гарантияләрен тәмин итә. Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының белем бирү комплексы 2020 елның 1 сентябрдә 73 мәгариф учреждениесен үз эченә ала: 39 мәктәпкәчә (шул исәптән 7 филиал), 1 башлангыч (филиал), 11 урта, 6 төп, 1 гимназия, 1 лицей, 1 кадет интернат мәктәбе, 2 мәктәп - сәламәтлекләре ягыннан мөмкинлекләре чикләнгән балалар өчен интернат, 1 сәләтле балалар өчен аерым фәннәрне тирәнтен өйрәтүче мәктәп-интернат һәм 2 өстәмә белем бирү учреждениесе: РЦДТ, ДОЦ. Урта һөнәри белем бирү учреждениесе - «Саба аграр көллияте» бар. Мәгариф өлкәсендәге гамәлдәге проблемаларны программа-максатчан ысул белән хәл итү максатка ярашлы, чөнки ул белем бирү хезмәтләре базары, жәмгыять, шәхес ихтыяжларының тышкы шартларын (сәяси, иқтисади, социаль-мәдәни, демографик) исәпкә алырга, идарәнең оештыру структурасын һәм максатларын билгеләргә, муниципаль пространствоның белем бирү һәм социаль инфраструктурасын оптимальләштерү факторларын, белем алучыларның санын, әзерлекнең профилләрен, белем бирү процессын, тышкы структуралар белән үзара бәйләнешне һ.б. билгеләргә ярдәм итә. Нәтижәдә, бу мәгарифнең нәтижәле муниципаль системасын төзәргә мөмкинлек бирәчәк.

Федераль дәүләт белем бирү стандартларын гамәлгә ашыру белән бер үк вакытта сәләтле балаларны эзләү һәм аларга ярдәм итү, шулай ук шәхес барлыкка килү чорында аларны озата бару системасы төзеләргә тиеш. Формалашкан сәләтле укучыларга ярдәм итүнең махсус системасын да, һәр баланың сәләтен күрсәтү һәм үстерү, сәләтле балаларның казанышларын стимуллаштыру һәм ачыклау өчен гомуми мохитне үстерү бурычы актуаль булып тора.

Төп гомуми белем бирү программаларынан читтә балаларның һәм яшүсмерләренең белем алу ихтыяжларын гамәлгә ашыруны тәмин итүче өзлексез белем бирү системасында балаларның ижади потенциалын үстерүнең мөһим звеносы булып өстәмә белем бирү учреждениеләре тора. Программа чараларын гамәлгә ашыру балаларга өстәмә белем бирүне 140,0 процентка кадәр арттырырга мөмкинлек бирәчәк.

"Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә төп гомуми белем бирү программалары буенча һәркем өчен мөмкин булган һәм түләүсез башлангыч, төп

гомуми, урта гомуми белем бирүне оештыру, белем бирү процессын финанс ягыннан тәмин итү вәкаләтләреннән тыш, муниципаль берәмлекләренә жирле әһәмиятгә мäsьәлälәренә керә. Заманча таләпләргә туры килә торган сыйфатлы белем бирү хезмәтләрен алу да шәхс һәм гаилә ихтыяжларын канәгатьләндерү дәрәжәсе муниципаль белем бирү чөлтәре үсеп дәрәс планлаштыруга бәйлә.

Саба муниципаль районының гомуми белем бирү системасында 2020 елның 1 сентябренә 23 гомуми белем бирү учреждениесе эшли, шуларның 2 (8,7 %) - шәһәр (гимназия, сәләтле балалар өчен мәктәп) 21 (91,3 %) авыл мәктәпләре.

Районның 21 мәктәбендә укучыларны йөртү оештырылды. Район буенча 776 укучыны йөртү 37 маршрут буенча 24 автобуста күрсәтелә. Әлеге чара балаларыбызга заманча матди-техник базасы булган база мәгариф учреждениеләрендә сыйфатлырак белем алырга мөмкинлек бирә.

Икенче буын белем стандартларын гамәлгә ашыру бүгенгә көндә өстенлекле проблемаларның берсе булып тора. Икенче буын гомуми белем бирүнең яңа федераль дәүләт белем бирү стандартларына, гомуми белем бирүнең яңа эчтәлегенә һәм технологияләренә, профильле эзлек һәм профильле укытуга, процессларның сыйфатын һәм педагогик процессның нәтижеләрен контрольдә тотуның һәм бәяләүнең яңа рәвешләренә күчкәндә, мәгариф учреждениеләренең матди-техник базасының заманча таләпләргә туры килү мәсьәләсе кискен тора.

Сәңгы биш елда мәктәпләренң санитар-техник торышын яхшырту өчен районның барлык учреждениеләрендә кирәкле комплекслы капитал һәм агымдагы ремонт эшләре үткәрелде. Белем бирү эшчәнлегенң, шул исәптән янғын сүндерү һәм терроризмга каршы күркінычсызлыгын тәмин итү бурычы этаплап һәм комплекслы хәл ителә.

Мәктәпнең тәрбияви потенциалын көчәйтү, һәр укучының шәхси психологик-педагогик ярдәмен тәмин итү шулай ук мөһим бурыч булып тора. Хокук бозуларны, башка асоциаль күренешләренә профилактикалау мәктәп эшчәнлегенң аерылгысыз һәм табигый өлеше буларак каралырга тиеш.

Яңа белем бирү стандартларын нәтижелә керту адекват кирәк элементдән - белем бирү сыйфатын бәяләү системасыннан башка мөмкин түгел. Белем бирүнең сыйфатын бәяләү системасын үстерү мөһим бурыч булып тора. Бер мәктәп баскычыннан икенчесенә күчкәндә сыйфатны бәяләүне гамәлгә ашырырга, мәгариф учреждениеләренең төрле төркемнәре буенча сыйфатны ирекле бәяләүнең инновацион механизмнарын кертергә кирәк.

Нәкъ менә мәктәп чорында кешенең сәламәтлеге алдагы гомеренә формалаша. Комплекслы чишелеш укучыларны кайнар ризык белән тәмин итүне оештыруның гамәлдәге проблемаларын, сәламәтлекне саклау технологияләрен куллануның алдынгы тәҗрибәсен гамәлгә кертуне һәм трансляцияләүне, мәктәп медицина кабинетлары базасында укучыларны медицина белән тәмин итү өчен шартлар тудыруны, укучыларны физик яктан тәрбияләүне һәм массакүләм балалар спортын үстерүне таләп итә.

Сәләтле балаларга ярдәм итү район мәгариф системасының һәм муниципаль район хакимиятенең өстенлекле бурычларыннан берсе булып тора. Районыбыз педагоглары алдына куйган максат - сәләтле балаларны оптималь үстерүне тәмин итүче планлы һәм максатчан гамәлләр системасын эшләүдән һәм гамәлгә ашырудан гынбарәт. Районда төрле дәрәжәдәге чаралар комплексы уздырыла.

Ел саен гомуми белем бирү учреждениеләренең эш планында аерым юнәлеш - сәләтле балалар белән фән буенча эш чагылыны таба. Әлеге эшчәнлекне методик озата бару мәсьәләләре район методик берләшмәләре утырышларында да шулай ук тикшерелә. Сәләтле балалар белән эшлөгәндә, укытучылар уку программаларын бапта, белем бирү эчтәлеген яңарта һәм киңәйтә, дифференциациялә энли, укучыларның индивидуаль якин килүен тормышка ашыра һәм аларга консультация бирә, танып белү сәләтен стимуллаштыра ала.

Гомуми белем бирү учреждениеләренең сәләтле балалар сәләтен үстерү буенча идарә эшчәнлеге планлы характерда бара, ул укучыларны үз-үзен үстерүгә һәм камилләштерүгә юнәлгән. Районда акыл сәләтенә экспертиза сыйфатында олимпиадалар, фәнни конференцияләр чыгыш ясыл. Республика олимпиадаларының нәтижеләрен анализлау технология, татар теле, ОБЖ, астрономия, физик культура буенча тотрыклы нәтижеләр

күрсәтә. Республика олимпиадаларының нәтижеләре укучыларда белем культы формалаштыру, укуга һәм хезмәткә намуслы мөнәсәбәт буенча укытучыларның максатчан эшләве турында сөйли.

Сәләтле балаларның ижади эшчәнлеген стимуллаштыруга аерым игътибар бирәбез. Районда ел саен олимпиадаларда жиңүчеләрне һәм призерларны, аларның укытучыларын ата-аналар һәм жәмәгәтчелек вәкилләре катнашында хөрмәтләү уздырыла.

Балаларның ижади, интеллектуаль потенциалын үстерүгә һәм укучыларның район фәнни-гамәли конференцияләрен оештыруга, конкурслар уздыруга ярдәм итә. Иң яхшы эшләү республика күләмәндәге конференцияләрдә һәм конкурсларда катнашу өчен тәкъдим ителә.

Мәктәпләрдә яңа мәгълүмати технологияләр киң кулланыла, бу педагогларның һәм укучыларның проектлар өстендә эшләү буенча уртак эшчәнлегенә ярдәм итә (конференцияләрдә катнашу, дәрәскә, класстан тыш чараларга, презентацияләргә методик материаллар әзерләү, газета чыгару).

Районда мәктәпкәчә белем бирүнең төп гомуми белем бирү программасын гамәлгә ашыручы 39 муниципаль бюджет мәгариф учреждениесе (шул исәптән 7 филиалы) эшли.

Балаларга мәктәпкәчә белем бирү хезмәтләрен күрсәтү, өстәмә мәктәпкәчә урыннарда ихтыяж буенча демографик анализ ясалды. Гомуми белем бирү учреждениеләрен гомуми белем бирү учреждениеләре базасында мәктәпкәчә төркемнәр булдыру өчен буш майданнар булу предметына инвентарьлаштыру үткәрелде.

Заманча мәктәп инфраструктурасын булдыру, мәгълүмати технологияләрен белем бирү эшчәнлеге практикасына кертү, мәгълүмат технологияләрен профилизацияләү һәм профориентацияләү, гомуми белем бирү эчтәлеген һәм структурасын заманча таләпләр нигезендә яңарту, мәгариф идарәсендә ижтимагый катнашуны киңәйтү, яңа икътисадый механизмнар кертү, мәктәпнең тәрбияви потенциалын арттыру, педагогик кадрларның квалификациясен күтәрү, педагогик һөнәрнең абруен күтәрү, сәләтле балаларны ачыклау һәм аларга ярдәм итү буенча гомуми белем бирүнең актуаль бурычларын Программаны гамәлгә ашыру юлы белән бары тик комплекслы рәвештә хәл итәргә мөмкин.

2. Программаны гамәлгә ашыруның төп максатлары һәм бурычлары, сроклары һәм этаплары

Программаның максаты: халыкның үзгәрә торган таләпләре һәм Татарстан Республикасы жәмгыятең һәм икътисадының перспектив бурычлары нигезендә Саба муниципаль районында белем бирүнең югары сыйфатын тәэмин итү.

Куелган максатка ирешү өчен түбәндәге бурычларны хәл итү күздә тотыла:

- балаларга заманча укугу нәтижеләренә һәм социальләштерү нәтижеләренә ирешүгә юнәлдерелгән мәктәпкәчә, гомуми һәм өстәмә белем бирү системаларында белем бирү программаларын модернизацияләү;
- ачыклык, объективлык, үтә күренмәлелек, ижтимагый-һөнәри катнашу принциплары нигезендә белем бирү сыйфатын баяләүнең заманча системасын булдыру;
- гомуми белем бирүнең федераль дәүләт мәгариф стандартлары таләпләре нигезендә һәркем файдалана алырлык сыйфатлы гомуми белем алу гарантияләрен тәэмин итү;
- заманча мәгълүмат һәм коммуникация технологияләрен кулланып, на мәгариф технологияләрен һәм укугу процессын оештыру принципларын кертү;
- сәләмәтлеге ягыннан мөмкинлекләре чикләнгән балаларга, инвалид балаларга гомуми белем алу өчен шартлар тәэмин итү;
- укучыларның тулы кыйммәтле туклануы өчен шартлар тәэмин итү;
- укучыларда сәләмәт яшәү рәвеше күнекмәләрен формалаштыру;
- сәләтле балаларны ачыклауның, аларга ярдәм итүнең һәм аларны озата баруның муниципаль системасын камилләштерү;
- мәктәпләрдә иң яхшы педагогларны саклап калу өчен мораль һәм матди стимуллар системасын булдыру, яшъ белгечләренә жәлеп итү;
- мәгариф хезмәткәрләренең өзлексез һөнәри үсеше өчен шартлар тудыру;

- мөгариф учреждениеләрендә янғын сүндерү һәм террорчылыкка каршы иминлекне тәмин итү;
 - гомуми белем бирү учреждениеләрендә кадрлар ресурслары белән идарә итү буенча нәтижәсез чыгымнарны һәм сыйныфларның уртача тулылыгын киметү, белем бирү учреждениеләре чөлтәрен оптимальләштерү;
 - укучыларның хезмәт базарын исәпкә алыш уку планын сайлау, булачак һөнәрне сайлау мөмкинлеген тәмин итә торган профильле һәм профиль алды укытуны кертү һәм гамәлгә ашыру;
 - гомуми белем бирүнең гомуми белем бирү нәтижеләренә һәм белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыру шартларына төп таләпләренә үз эченә алган беренче һәм икенче буын гомуми белем бирүнең федераль дөүләт мөгариф стандартларын гамәлгә ашыру;
 - мөгариф учреждениеләренә сәламәтлекне саклау технологияләрен куллануның алдынгы тәжрибәсен кертү;
 - тәрбия эшенең муниципаль системасын үстерү;
- Программаны гамәлгә ашыру срогы - 2021-2025 еллар.

Программаны ресурслар белән тәмин итү

2021-2025 елларда Программаны финанслауга 3 556 747,505 мең сум каралган, шул исәптән еллар буенча:

- 2021 ел - 735 370,881 мең сум;
- 2022 ел - 727 455,881 мең сум;
- 2023 ел - 697 973,581 мең сум;
- 2024 ел - 697 973,581 мең сум;
- 2025 ел - 697 973,581 мең сум.

2021-2025 елларга Программаны Саба муниципаль районы бюджеты акчалары хисабына финанслауның күләмнәре 2 333 695,043 мең сум тәшкил итәчәк, шул исәптән еллар буенча:

- 2021 ел - 501 224,253 мең сум;
- 2022 ел - 480 975,560 мең сум;
- 2023 ел - 450 498,410 мең сум;
- 2024 ел - 450 498,410 мең сум;
- 2025 ел - 450 498,410 мең сум.

2017-2022 елларга Программаны Татарстан Республикасы бюджеты акчалары хисабына финанслауның күләмнәре 1 223 052,462 мең сум тәшкил итәчәк, шул исәптән еллар буенча:

- 2021 ел - 234 146,628 мең сум;
- 2022 ел - 246 480,321 мең сум;
- 2023 ел - 247 475,171 мең сум;
- 2024 ел - 247 475,171 мең сум;
- 2025 ел - 247 475,171 мең сум.

Программаны финанслау күләмнәре фаразлану характерына ия һәм Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Советының чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына) Саба муниципаль районы бюджеты турындагы карары нигезендә төгәлләштереләчәк.

4. Программаны гамәлгә ашыруның көтелгән нәтижеләре

Программаның нәтижеләлеген бәяләү индикатив күрсәткечләр нигезендә гамәлгә ашырыла, 1 нче таблицادا күрсәтелгән.

1 нче таблица

N п/п	Күрсәткечнең атамасы	2021 ел	2022 ел	2023 ел	2024 ел	2025 ел
1	2	3	4	5	6	7
1.	Дөүләт (муниципаль) гомуми белем бирү	0	0	0	0	0

	учреждениелерен тәмамлаучыларның гомуми санында бердәм дәүләт имтиханын бирмәгән дәүләт (муниципаль) гомуми белем бирү оешмаларын тәмамлаучылар өлеше, процентлар					
2.	Өчтән алып жиде яшькә кадәрге балалар өчен мәктәпкәчә белем алу мөмкинлеге, процентлар	100	100	100	100	100
3.	Мәгариф хезмәткәрләренең гомуми санында (уқытучылар, тәрбиячеләр, МББО хезмәткәрләре), квалификацияләрен арттырган һәм (яисә) һөнәри әзерлек үткән (уқытучылар, тәрбиячеләр, МББО хезмәткәрләре) процентлар,	33	34	33	34	33
4.	Дәүләт (муниципаль) гомуми белем бирү учреждениеләре санында укытуның заманча таләпләренә туры килә торган дәүләт (муниципаль) гомуми белем бирү учреждениеләре өлеше, процентлар	87	87	88	88	89
5.	Төбәктә мәгариф өлкәсендә квалификацияле хезмәткәрләренең гомуми санында мәгариф өлкәсендә югары квалификацияле хезмәткәрләр санынын чагыштырма күләме, процентлар	25	25	25	25	25
6.	Дәүләт (муниципаль) белем бирү учреждениеләренен гомуми санында районның мәгариф учреждениеләрендә инклюзив белем кертү һәм гамәлгә ашыру, процентлар	30	30	34	34	39

Планлы күрсәткечнең факттагы әһәмиятенә ирешү Программаны гамәлгә ашыруның нәтижәләлеге турында сөйли.

Татарстан Республикасы
 Саба муниципаль районы
 Башкарма комитетының
 2020 елның 10 ноябрәндегә
 1536-п номерлы карарына
 1 кушымта

**1 Ярдәмче программа
 “2021-2025 елларга мәктәпкәчә белем бирүне үстерү”**

1 Ярдәмче программа паспорты

1 Ярдәмче программа исеме	2021-2025 елларга мәктәпкәчә белем бирүне үстерү (алга таба - 1 Ярдәмче программа)
1 Ярдәмче программаның төп эшләүчеләре	“Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Башкарма комитетының Мәгариф идарәсе” МКУ (алга таба - Мәгариф идарәсе)
1 Ярдәмче программаның максаты	Уку-уқыту нәтижәләренә заманча сыйфатыша һәм социальләштерү нәтижәләренә ирешүгә юнәлдерелгән мәктәпкәчә белем бирү системасында белем бирү программаларыш модернизацияләү
1 Ярдәмче программаның бурычлары	Мәктәпкәчә белем бирүнең сыйфатыш күтәрү; педагогик кадрларның белем һәм һөнәри дәрәжәсен күтәрү; мәктәпкәчә яшьтәгә һәр баланың оптималь үсеш дәрәжәсенә ирешү өчен мәктәпкәчә белем бирү оешмаларының тәрбия-белем бирү процессыша инновацион белем бирү технологияләрен кертү; мәктәптә уку өчен тигез башлангыч шартлар тудыру
1 Ярдәмче программаны гамәлгә ашыру сроклары	2021-2025 еллар
1 Ярдәмче программаны финанслау күләмнәре	<p>2021-2025 елларда 1 Ярдәмче программаны финанслауга барлыгы 1 110 679,039 мең сум каралган, шул исәптән:</p> <p>2021 ел - 220 582,599 мең сум; 2022 ел - 221 355,040 мең сум; 2023 ел - 222 913,800 мең сум; 2024 ел - 222 913,800 мең сум; 2025 ел - 222 913,800 мең сум.</p> <p>2017-2022 елларга 1 Ярдәмче программаны Саба муниципаль районы бюджеты акчалары хисабыша финанслауның күләмнәре 677 854,039 мең сум тәшкил итәчәк, шул исәптән еллар буенча:</p> <p>2021 ел - 134 017,599 мең сум; 2022 ел - 134 790,040 мең сум; 2023 ел - 136 348,800 мең сум; 2024 ел - 136 348,800 мең сум; 2025 ел - 136 348,800 мең сум.</p> <p>2017-2022 елларга 1 Ярдәмче программаны Татарстан Республикасы бюджеты акчалары хисабына финанслауның күләмнәре 432 825,000 мең сум тәшкил итәчәк, шул исәптән еллар буенча:</p> <p>2021 ел - 86 565,000 мең сум; 2022 ел - 86 565,000 мең сум; 2023 ел - 86 565,000 мең сум; 2024 ел - 86 565,000 мең сум; 2025 ел - 86 565,000 мең сум.</p>

	<p>1 Ярдәмче программаны финанслау күләмнәре фаразлану характерына ия һәм Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Советының чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына)Саба муниципаль районы бюджеты турындагы карары нигезендә төгәлләштереләчәк.</p>
<p>1 Ярдәмче программаны гамәлгә ашыруның көтелгән соңгы нәтижеләре</p>	<p>2025 елга 1 Ярдәмче программа чараларын гамәлгә ашыру түбәндәгеләргә ирешергә мөмкинлек бирәчәк:</p> <p>педагогик белем булган мәктәпкәчә мөгариф оешмаларының педагогик хезмәткәрләре санының чагыштырма авырлыгын мәктәпкәчә мөгариф оешмаларының педагогик хезмәткәрләренә гомуми санында 100 процентка кадәр арттыру;</p> <p>мәктәпкәчә белем бирү стандартлары таләпләренә туры килә торган программалар буенча белем алучы мәктәпкәчә мөгариф оешмаларында тәрбияләнүчеләрнең чагыштырма авырлыгын, мәктәпкәчә белем бирү оешмаларында тәрбияләнүчеләрнең гомуми санында 100 процентка кадәр арттыру;</p> <p>мәктәпкәчә мөгариф оешмаларының педагогик хезмәткәрләренә гомуми санында мәктәпкәчә мөгариф оешмаларының квалификациясен күтәрү һәм (яисә) һөнәри яңадан эзәрлек узган педагогик хезмәткәрләре санының чагыштырма авырлыгын 99 процент дәрәжәсендә саклап калу.</p>

1. 1 Ярдәмче программаны гамәлгә ашыру өлкәсенә характеристика, күрсәтелгән өлкәдәге төп проблемаларны тасвирлау һәм аның үсеш фаразы

Мәктәпкәчә белем бирү өлкәсендә Татарстан Республикасы белем бирү сәясәтенән мөһим өстенлегә булып белем алу мөмкинлеген һәм сыйфатын тәэмин итү буенча комплекслы чараларны тормышка ашыру тора. Бүгенге көндә районда 49 мәктәпкәчә белем бирү оешмасы (шул исәптән 10 филиалы) эшли, аларда 2207 гә якын бала йөри.

Районда мәктәпкәчә белем бирү педагоглары саны 266 кеше тәшкил итә, шул исәптән 204 тәрбияче, 10 физик культура тәрбиячесе, 5 педагог-психолог, 6 укытучы - логопед.

Районның мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләренә педагогик составының 96 проценттан артыгы тиешле квалификация характеристикаларына ия.

Мәктәпкәчә мөгариф оешмалары житекчеләренә 13 проценты "Дәүләт һәм муниципаль идарә", "Менелжмент", "Персонал белән идарә итү" яки дәүләт һәм муниципаль идарә итү, менеджмент һәм икътисад өлкәсендә өстәмә һөнәри белемгә ия түгел, әмма хәзерге вакытта барысы да әлеге юнәлешләрнең берсе буенча белем ала.

Хәзерге вакытта мәктәпкәчә белем бирү өлкәсендә хәл ителергә тиешле түбәндәге мәсьәләләр саклана:

- педагогик кадрлар составын һәм компетенцияләрен яңарту темпларының түбән булуы,
- Педагогларның үз һөнәри мөмкинлекләрен аңлап һәм билгеләп, аларны белем бирү процессының барлык катнашучылары белән эштә куллануны таба алмаулары.
- үзлегеннән белем алу һәм фәнни әдәбият һәм яңа техник чаралар белән эшли белмәү
- мәктәпкәчә учреждениеләрне үстерүгә һәм матди-техник базаны ныгытуга акчалар житезлек дәрәжәдә финансланмавын билгеләп үтелә.

- балалар бакчаларын жиһазландыруның житэрлек булмавы,
- матди-техник базаның искерүе,
- кайбер мәктәпкәчә учреждениеләрдә укыту-методика базасының лаеклы дәрәжәсен тээмин итә алмау,
- һәр педагогга һәм административ-хужалык персоналына компьютерлар булмау
- педагогларның өйрәнүгә психологик эзерлеге һәм мотивация дәрәжәсе түбән булу
- мәктәпкәчә учреждениеләрнең белем бирү мохитенә инфокоммуникацион технологияләрне керту житэрлек дәрәжәдә түгел

Белем бирү системасы мәктәпкәчә белем бирүдән башлап белем бирүнең (укытуның) эчтәлегә, ысуллары һәм технологияләре өлешендә инновация эшчәнлегә өчен кирәкле күнекмәләрне һәм компетенцияләрне формалаштыруга һәм үстерүгә юнәлдереләчәк. Балаларның ижатка сәләтләрен иртә ачуну тээмин итү, мәгълүматны тәнкыйди кабул итү күнекмәләрен үстерү, стандарт булмаган карарларга, креативлыкка, уйлап табучанлыкка сәләт, командада эшләргә һәм аларны мәктәпкәчә белем алуга эзерләү максатларында, мәктәпкәчә белем бирү, шулай ук өстәмә белем бирү хезмәтләренә дөүләт ярдәме артачак. Заманча квалификациясе булган мәктәпкәчә мәгариф оешмалары педагоглары саны, шул исәптән кадрларны аттестацияләү, квалификация таләпләрен яңарту һәм заманча һөнәри стандартлар формалаштыру, белем бирү программаларын яңарту, квалификация күтәрү һәм һөнәри озату программаларын яңарту, педагогик эшнәң сыйфатын һәм нәтижәләрен бәяләүнең заманча системасын булдыруга таянын, хезмәткә түләү системасын камилләштерү артачак.

Мәктәпкәчә стадиядә шәхес формалаштыруда гаилә мөһим роль уйный. Гаилә потенциалын ачуда нәтижәле ярдәм күрсәтү мөмкинлекләрен тээмин итү максатларында ата-аналарның квалификацияле ирекле педагогик консультациясе һәм гаиләләргә балаларны укытуда, тәрбияләүдә һәм үстерүдә ярдәм итү системасы, шулай ук социаль патронат системасы үсеш алачак.

Хәзерге заман мәгарифне модернизацияләү этабы мәктәпкәчә белем бирү өлкәсе хезмәткәре тарафыннан һөнәри эшчәнлек системасын камилләштерүне таләп итә.

Мәктәпкәчә белем бирүнең сыйфатын тээмин итү өчен мәктәпкәчә белем бирүнең төп гомуми белем бирү программасын гамәлгә ашыручы мәктәпкәчә мәгариф оешмалары мөдирләренәң дә, тәрбиячеләренәң дә һөнәри дәрәжәсе мөһим. Шуңа күрә дә иттибар үзәгендә мәктәпкәчә белем бирү хезмәткәрләренәң квалификациясен күтәрү бурычы тора.

Мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләренәң житәкче һәм педагогик кадрларын булдыруга карата таләпләрне яраштыру зарур:

мәктәпкәчә мәгариф оешмалары мөдирләре 100 процентка югары һөнәри белемле булырга тиеш;

мәктәпкәчә мәгариф оешмалары педагогларының 100 процентка урта махсус яисә югары һөнәри белемле булырга тиеш.

1. Ярдемче программаны гамәлгә ашыру нәтижәсендә түбәндәгеләр көтелә:

1. Мәктәпкәчә мәгариф оешмалары хезмәткәрләренә өстәмә һөнәри белем бирү өчен шартлар тээмин итү.

2. Мәктәпкәчә мәгариф оешмалары хезмәткәрләре өчен квалификация күтәрүнең иерсональләштерелгән моделен керту.

3. Өстәмә һөнәри белем бирү оешмаларында мәктәпкәчә мәгариф оешмалары хезмәткәрләре өчен квалификация арттыруны оештырганда заманча мәгълүмати компьютер технологияләреннән файдалануны киндәйтү.

1. Ярдемче программаны гамәлгә ашырганга түбәнләгеләргә бәйле куркынычлар туарга мөмкин:

1. Ярдемче программа белән идарә итүдәге житешсезлекләр белән бәйле;

1. Ярдемче программа чараларын эзлекле гамәлгә ашыруда мәктәпкәчә мәгариф оешмаларының кызыксынучанлыгы булмау;

район балаларына мәктәпкәчә белем бирү системасын үстерүнең өстенлекле

юнөлөшлөрө дөрес сайланмаган.

Моннан тыш, 1 Ярдэмче программаны гамэлгэ ашыру барышына түбэндөгө куркынычлар сизелерлек йогынты ясарга мөмкин:

программа чараларын финанслауны киметү мөмкинлегенэ бэйле макроикътисадый куркынычлар;

мэктэпкэчэ белем бирү системасын үстерүгэ норматив-хокукый ярдэм итүгэ бэйле куркынычлар.

Барлыкка килгэн проблемаларны хэл итү өчен, 1 Ярдэмче программа чараларын гамэлгэ ашырганда барлыкка килергэ мөмкин булган тискэре нэтижэлэрне булдырмау чаралары комплексин гамэлгэ ашыру тэкъдим ителэ:

программа чараларын гамэлгэ ашыруда катнашучыларның барысы арасында - мэктэпкэчэ мэгариф оешмалары, мэдэният үтреждениелэрэ, мэгариф һәм мэдэният өлкэлэрэндэ идарэ органнары, фэнни үтреждениелэр арасында ныклы элемтэлэр урнаштыру зарур, алар бер системага берләштерелергэ тиеш;

мэктэпкэчэ белем бирү системасы үсененен дөрес сайланмаган өстенлеклэрэ белэн бэйле куркынычлар 1 Ярдэмче программаны тормышка ашыру барышын даими мониторинглау белэн бетерелэ;

программа чараларын гамэлгэ ашыруның көтелэ торган нэтижэлэрен нэтижэсез тикшерү куркынычы, планнар, аларның көтелгэн үтэлешен бэялэү, максатларына ирешү буенча сан индикаторлары, 1 Ярдэмче программа белэн тулаем һәм аның аерым чаралары белэн идарэ итү сыйфатын контрольдэ тоту нигезендэ, -1 Ярдэмче программа белэн идарэ итүне төгэл һәм нэтижэлэ оештырудан минимальләштерелэ.

Максатчан күрсэткечлэргэ ирешү өчен проблемалы мэсьэлэлэр барлыкка килгэндэ, элегэ 1Ярдэмче программаны гамэлгэ ашыруны регламентлаштыра торган норматив-хокукый актларга үзгэрешлэр кертелергэ мөмкин.

2. 1 Ярдэмче программаны гамэлгэ ашыруның төп максатлары һәм бурычлары, сроклары һәм этаплары

1 Ярдэмче программаның максаты: балаларга мэктэпкэчэ белем бирү системасында уку-укуту программаларын модернизациялэү, ул белем бирүнең заманча сыйфатына һәм социальләштерү нэтижэлэренэ ирешүгэ юнэлдерелгэн.

Бурычлар:

мэктэпкэчэ белем бирүнең сыйфатын күтэрү;

мэктэпкэчэ белем бирүнең вариатив рэвешлэрен үстерү;

педагогик кадрларның белем һәм һөнэри дэрэжэсен күтэрү;

мэктэпкэчэ яшьтэге һэр баланың оптималь үсеш дэрэжэсенэ ирешү өчен мэктэпкэчэ белем бирү оешмаларының тэрбия-белем бирү процессына инновацион белем бирү технологиялэрен кертү;

мэктэптэ уку өчен тигез башлангыч шартлар тудыру.

3. 1 Ярдэмче программаны ресурслар белэн тээмин итү

2021-2025 елларда 1 Ярдэмче программаны финанслауга барлыкгы 1 110 679,039 мең сум каралган, шул исэптэн:

2021 ел - 220 582,599 мең сум;

2022 ел - 221 355,040 мең сум;

2023 ел - 222 913,800 мең сум;

2024 ел - 222 913,800 мең сум;

2025 ел - 222 913,800 мең сум.

2017-2022 елларга 1 Ярдэмче программаны Саба муниципаль районы бюджеты

акчалары хисабына финанслауның күләмнәре 677 854,039 мең сум тәшкил итәчәк, шул исәптән еллар буенча:

2021 ел - 134 017,599 мең сум;
2022 ел - 134 790,040 мең сум;
2023 ел - 136 348,800 мең сум;
2024 ел - 136 348,800 мең сум;
2025 ел - 136 348,800 мең сум.

2017-2022 елларга 1 Ярдәмче программаны Татарстан Республикасы бюджеты акчалары хисабына финанслауның күләмнәре 432 825,000 мең сум тәшкил итәчәк, шул исәптән еллар буенча:

2021 ел - 86 565,000 мең сум;
2022 ел - 86 565,000 мең сум;
2023 ел - 86 565,000 мең сум;
2024 ел - 86 565,000 мең сум;
2025 ел - 86 565,000 мең сум.

1 Ярдәмче программаны финанслау күләмнәре фаразлану характерына ия һәм Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Советының чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына) Саба муниципаль районы бюджеты турындагы карары нигезендә төгәлләштереләчәк.

4.1 Ярдәмче программаның төп чаралары характеристикасы

1. Мәктәпкәчә мәгариф оешмаларын заманча жиһазлар белән тәэмин итү

Россия Федерациясе Мәгариф һәм фән министрлыгының 2011 елның 20 июлендәге 2151 номерлы боерыгы белән расланган мәктәпкәчә белем бирүнең төп гомуми белем бирү программасын гамәлгә ашыру шартларына карата Федераль дәүләт таләпләре нигезендә, мәктәпкәчә белем бирү оешмасында балаларны рухи-әхлакый үстерүне һәм тәрбияләүне, тәрбияләнүчеләрнең физик һәм психологик сәламәтлеген саклауны һәм ныгытуны гарантияләүче, тәрбияләнүчеләргә һәм педагогик хезмәткәрләргә карата уңай мөнәсәбәттә үсүче мохит тудырылырга тиеш.

Мәктәпкәчә белем бирүнең сыйфатын күтәрү һәм мәктәпкәчә яшнәгә балаларның сәламәтлеген ныгыту максатында түбәндәге чараларны үткөрү таләп ителә:

мәктәпкәчә мәгариф оешмаларын физкультура жиһазлары белән тәэмин итү;
мәктәпкәчә мәгариф оешмаларында искергән жиһазларны алып салыну.

2. Мәктәпкәчә мәгариф оешмаларының интерактив такталарын тулылапдыру

Хәзерге вакытта мәктәпкәчә белем бирүнең федераль дәүләт белем бирү стандартларын кертү һәм гамәлгә ашыру эше алып барыла. Ә башлангыч гомуми белем бирүнең яңа федераль дәүләт белем бирү стандартлары инде хәзердән үк коммуникатив һәм таныш белү бурычларын хәл итү өчен мәгълүмат һәм коммуникация технологияләре чараларынан актив файдалануны таләп итә; эзләнүнең төрле ысулларын (белешмә чыганакларында һәм "Интернет" челтәренең ачык укыту мәгълүмат килгәндә), жыю, эшкәртү, анализлау, оештыру, тапшыру һәм мәгълүматны интерпретацияләү; текстны клавиатура ярдәмендә кертә белү, үлчәнә торган зурлыкларны һәм сурәтләрне, авазларны цифрлы формада терки һәм анализлы белү, үз чыгышларын аудио-, видео- һәм график ярдәмендә эзерли алу; сайлау, этикет һәм этикет мәгълүмати нормаларын үтәү. Димәк, мәктәпкәчә белем бирү системасын үстерү чараларын проектлаганда төп белем бирү программаларының (мәктәпкәчә, башлангыч гомуми, төп гомуми, урта (тулы) гомуми, башлангыч һөнәри, урта һөнәри һәм югары һөнәри белем бирү) һәм аларга карата таләпләрнең дөвәмлылыгы принцибын исәпкә алу зарур.

Моңа бәйле рәвештә, инде мәктәпкәчә яшнәгә үк, укыту материалын өйрәнгәндә һәм тәрбия чараларын уздырганда интерактив хезмәттәшлекне оештыру юлы белән мәгълүмати-белем бирү ресурслары белән эшләү нигезләрен билгеләү максатка ярашлы.

Шуңа күрә мәктәпкәчә белем бирү программаларын тормышка ашыру һәм "Баланың иминлеге" республика проектың гамәлгә ашыру өчен (мәктәпкәчә белем бирү оешмаларында тәрбияләнүчеләр өчен юл хәрәкәте кагыйдәләрен укыту) һәр мәктәпкәчә белем бирү оешмасын интерактив такталар белән (оешмага кимендә 1 интерактив такта) һәм "Интернет" челтәренә тоташтыру белән тәэмин итәргә кирәк.

3. Мәктәпкәчә мәгариф оешмаларында исәпләү һәм оештыру техникасы паркын яңарту

"Мәктәпкәчә белем бирүнең төп гомуми белем бирү программасын электрон рәвештә гамәлгә ашыручы мәгариф учреждениеләренә балаларны исәпкә кую һәм күчерү" хезмәте күрсәтүне тәэмин итү өчен "Электрон балалар бакчасы" автоматлаштырылган мәгълүмат системасы эшли. Мәктәпкәчә мәгариф оешмаларында компьютерларның искерүе, ә медицина һәм хужалык персоналының компьютер техникасы булмавы (алга таба - балалар бакчасы) ачыкланды. Шуңа бәйле рәвештә компьютер техникасын яңарту һәм алар булмаган балалар бакчаларын компьютерлар белән тәэмин итү планлаштырыла.

4. Мәктәпкәчә белем бирү оешмаларында федераль дәүләт белем бирү стандартларың гамәлгә ашыру.

2013 елның 1 сентябрненн үз көченә кәргән "Россия Федерациясендә мәгариф турында" 2012 елның 29 декабрндәге 273-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә, РФ Мәгариф һәм фән министрлыгы тарафыннан мәктәпкәчә белем бирүнең федераль дәүләт белем бирү стандартлары эшләнде (алга таба - ФГОС). Федераль дәүләт белем бирү стандартларың гамәлгә кертү һәм гамәлгә ашыру белән мәктәпкәчә белем бирү программасын яңадан карау ихтыяжы туа.

Шуңа бәйле рәвештә әлегә юнәлешне гамәлгә ашыру мәктәпкәчә белем бирүнең федераль дәүләт белем бирү стандартлары таләпләрен исәпкә алып, мәктәпкәчә белем бирүнең төп гомуми белем бирү программаларын яңартуны үз эченә ала.

Мәдәни белем бирү кысаларында республиканың мәктәпкәчә белем бирү оешмаларына инновацион белем бирү технологияләре, шул исәптән мәктәпкәчә яшьтәге балаларны Татарстан Республикасының ике дәүләт теленә өйрәтү буенча укыту-методик комплекслар кәртелә.

5. Мәктәпкәчә белем бирүнең муниципаль системасын модернизацияләү (мәктәпкәчә мәгариф оешмаларында катнаш яисә компенсацияләү юнәлешендәге төркемнәр төзү)

Хәзерге вакытта безнең илдә сәламәтлек ягыңнан мөмкинлекләре чикләнгән балалар өчен белем бирү хезмәтләре базары бик чикләнгән. Инвалид балаларны укытуның традицион формасы булып махсуслаштырылган (коррекцияле) мәгариф учреждениеләре кала. Бигрәк тә мәктәпкәчә яшьтәге балаларга инклюзив тәрбия бирүне кертү мәсьәләсе кискен тора. Бу мәктәпкәчә белем бирү системасында урыннарға кытлык, социаль культураның түбән булуы һәм үсештә үзгәчәлеклә затларга карата халыкның түземлеге белән бәйле. Димәк, белем бирү учреждениесенә сәламәтлеге ягыңнан мөмкинлекләре чикләнгән баланың инклюзиясе педагогларның, ата-аналарның, мәгариф һәм социаль яклау идарәсе хезмәткәрләренә уртак тырышлыгына нигезләнергә тиеш.

Мәктәпкәчә мәгариф оешмаларында катнаш яисә компенсацияләү юнәлешендә төркем төзүгә юнәлдерелгән чараларны гамәлгә ашыру үз эченә түбәндәгеләрне ала:

- Сәламәтлекләре ягыңнан мөмкинлекләре чикләнгән балаларны мониторинглау,
- Сәламәтлекләре ягыңнан мөмкинлекләре чикләнгән балалар белән эшләү өчен кадрларны укыту,
- Мәктәпкәчә мәгариф оешмаларында катнаш яисә компенсацияләүчә юнәлешләрдәге төркемнәр

6. Мәктәпкәчә мәгариф оешмаларында милли белем бирүне популярлаштыру

Татар халкының этномәдәни үсеше, этник тәңгәллеген саклап калу күбесенчә татар телен, әдәбиятын укыту эшчәнлегенә барлык яшь категорияләрен үз эченә алган дәрәс, комплекслы оештырылуына бәйле. Мәгълүмат жәмгыяте формалашкан шартларда

глобальләшү Россиядә дә, бөтен дөньяда да татарларның мәдәни ассимиляциясе процессларын тагын да көчәйтә, милли үзенчәлекләрен, гасырлар традицияләрен югалтуга китерә. Татар халкы тарафыннан туган телне һәм этник мәдәниятне югалту куркынычы татар телен һәм әдәбиятын саклау, үстерү һәм тарату проблемасы тудыра. Татар халкының тиз үсә торган ассимиляциясенә каршы тору мәктәпкәчә белем бирү оешмаларында, Татарстан Республикасының урта һөнәри белем бирү мәгариф оешмаларында һәм һөнәри белем бирү учреждениеләрендә татар телен укытуны тәмин итүдә системалы, комплекслы якин килү булырга мөмкин. Татарстан Республикасы бөтен татар халкын берләштерү үзәге булып тора. Татар халкының үз этнокультура үзенчәлеген саклап калырга, үсеп килүче буынны этнопедагогика традицияләрендә тәрбияләүдә төп рольне Татарстан Республикасы уйный. Татар халкын саклап калуның һәм татар телен (әдәбиятын) өйрәнүнең тулы һәм нәтижәле эшчәнлеген тәмин итү буенча төп бурычлар Татарстан Республикасының дәүләт телләрен һәм Татарстан Республикасында башка телләрен саклау, өйрәнү һәм үстерү буенча Татарстан Республикасы Дәүләт программасы кысаларында гамәлгә ашырылырга тиеш. Гамәлдәге дәреслекләренә, укыту-методик комплексларны анализлау күрсәткәнчә, татар этносын алга таба да Саклау очен туган телне лингвистик дисциплина буларак өйрәнү житен бетми, туган телне һәм әдәбиятны өйрәнү аша этномәдәни традицияләренә популярлаштыру зарурилыгы туды.

Мәктәпкәчә оешмаларда Татарстан Республикасы дәүләт телләрен укытуның, укыту-методик комплекслар, төрле сүзлекләр, электрон дәреслекләр төзүнең һәм басманың мөһим проблемаларын хәл итү, шулай ук Россия Федерациясе мәгариф системасының заманча таләпләре нигезендә югары квалификацияле белгечләр эзерләү, квалификация күтәрү һәм педагогик кадрларны яңадан эзерләү мөһим.

Чараларның төп максаты булып түбәндәгеләр өчен шартлар тудыру тора: татар телен, әдәбиятын саклап калу, өйрәнү һәм үстерү, туган һәм чит тел буларак функциональлеген арттыру;

татар теле һәм әдәбиятын укыту буенча мәктәпкәчә оешмаларны, мәктәпләренә, урта һөнәри белем бирү учреждениеләрен үз эченә алган тулы бер система;

педагогларның һөнәри квалификациясен күтәрү курсларын оештыру һәм яңа укыту-методик комплексларны сынап карау.

Шуңа бәйле рәвештә төп бурычлар түбәндәгеләр:

1 ярдәмче программа максатын уңынлы гамәлгә ашыру өчен оештыру механизмнарын булдыру;

телләр һәм әдәбият укыту методикасын камилләштерү;

көгазь һәм электрон форматларда татар милли компоненты белән гамәли юнәлешле укыту-методик комплексларны эшләү, бастырып чыгару һәм гамәлгә кертү;

этномәдәни компонентлы аудио- һәм видеоматериаллар һәм электрон белем бирү ресурсларын булдыру һәм гамәлгә кертү;

яңа методика һәм эшләнмәләр белән танышу максатында педагогларның һөнәри компетентлыгын арттыру;

Көтелә торган нәтижәләр:

татар телен (әдәбиятын) популярлаштыру һәм тарату;

мәктәпкәчә мәгариф учреждениеләрендә тәрбияләнүчеләрнең тел культурасын күтәрү өчен фәнни-методик һәм белем бирү шартларын тудыру;

педагогларны эзерләү һәм аларның һөнәри компетентлыгын арттыру;

Россия һәм дөньякүләм ижтимагый-мәдәни киңлектә татар теленең йогынтысын һәм аңлаешлылыгын киңәйтү.

7. Балаларны телләргә өйрәтү (рус, татар, инглиз телләре).

Бүгенге көндә Татарстан Республикасында балаларны ике дәүләт теле һәм инглиз теленә мәктәпкәчә яшьтән өйрәтү - мәктәпкәчә белем бирү өлкәсендә көнүзәк мәсьәләләрнең берсе. Рус теленә өйрәтүнең төп максаты тел сәләтен үстерү, рус теле белән рус халкы мәдәнияте белән аралашу чарасы буларак танышу. Балаларны рус теленә

өйрәтү аларның мәктәптә белем алу процессын күпкә жиңеләйтә, димәк, программа материалын тизрәк үзләштерүгә ярдәм итә.

Балаларны рус теленә өйрәтү эшен планлаштырганда, тәрбияче рус-татар икетеллелегенен үзәнчәлеген, төркемдәгә сөйләм торышын, гаиләләрдә сөйләм шартларын, балаларның рус телен аңлау дәрәжәсен исәпкә алырга тиеш. Балаларны рус сөйләменә өйрәтү өчен, тәрбияче, барыннан да элек, үзе рус телендә грамоталы сөйләшәргә тиеш. Татар телендә аңлатуны бары тик беренче дәрәсләрдә генә кулланырга, ә алга таба аралашуны күбесенчә рус телендә алын барырга кирәк.

Баланы инглиз теленә кечкенәдән өйрәтергә кирәк, чөнки алар бу вакытта мәгълүматны яхшы үзләштерәләр. Дүрт яшькә кадәр бала мөмкин булган сәләтләреннән яртысын ала һәм инде сизгез яшендә үк үзеннән төп күнекмәләрен ала. Аңлырак яшьтә, кагыйдә буларак, ун яшьләр тирәсендә, баланы укыту даими күнегүләр ясау юлы белән башкарыла. Шуңа күрә инглиз телен дүрт яшьтән дә соңга калмынча өйрәнергә кирәк. Чит телгә өйрәтү коллектив дәрәсләр рәвешендә һәм индивидуаль тәртиптә узарга мөмкин.

ФГОС ата-аналарны тәрбия-белем бирү процессына жәлеп итү зарурлыгын күрсәтә. Гаилә баланың рус сөйләмен үзләштерүендә мөһим роль уйный.

Чараларның төп максаты түбәндәгеләрдән гыйбарәт:

районда тел сәясәтен норматив хокукый тәэмин итүне камилләштерү;

Татарстан Республикасының дәүләт телләре буларак татар һәм рус телләреннән тигез яшәшенә ярдәм итү;

районда рус телен өйрәтүнен рус телендә укытуның бербөтен системасын үстерү;

Саба муниципаль районында яшәүче халыклар вәкилләреннән телләрен саклау һәм үстерү;

районда дәүләт телләреннән һәм банка телләреннән социаль статусын күтәрү һәм понулярлаштыру;

районда инглиз теленнән социаль статусын күтәрү һәм популярлаштыру;

Шуңа бәйле рәвештә төп бурычлар түбәндәгеләр:

1 ярдәмче программа максатын уңыншы гамәлгә ашыру өчен оештыру механизмнарын булдыру;

телләр укыту методикасын камилләштерү;

кәгазь һәм электрон форматларда рус милли компоненты булган гамәли юнәлешле укыту-методик комплексларны эшләү, бастырын чыгару һәм гамәлгә кертү;

этномәдәни компонентлы аудио- һәм видеоматериаллар һәм электрон белем бирү ресурсларын булдыру һәм гамәлгә кертү;

яңа методика һәм эшләнмәләр белән танышу максатында педагогларның һөнәри компетентлыгын арттыру;

Көтелә торган нәтижәләр:

- укыту-методика базасын ныгыту;

- укытуда ИКТ кертү;

- кадрлар составының сыйфатын һәм дәүләт телләрен укытуны яхшырту;

- укытуда давамчанлыкны саклап калу, УМКны дәрәс сайлау;

- яңа стандартларга күчкәндә, авторлык программаларын булдыру.

- татар һәм рус телләреннән, шулай ук районның башка халыклары телләреннән оптималь эшләнә һәм үсешен тәэмин итә торган чаралар системасын булдыру.

5.1 Ярдәмче программаны гамәлгә ашыру механизмы

1 Ярдәмче программаның төп чараларын гамәлгә ашыру, шул исәптән «Россия Федерациясендә мөгариф турында» Федераль законны гамәлгә ашыру максатында, норматив-хокукый актлар эзерләү һәм раслау планлаштырыла.

6.1 Ярдэмче программаның социаль-икътисади нәтижәлелеген бәяләү

Программаның нәтижәлелеген бәяләү индикатив күрсәткечләр нигезендә гамәлгә ашырыла, 1 нче таблицада күрсәтелгән.

1 нче таблица

1 Ярдэмче программаның социаль-икътисади нәтижәлелеген бәяләү

N п/п	Күрсәткечнен атамасы	Үлчәү берәмлеге	2021 ел	2022 ел	2023 ел	2024 ел	2025 ел
1.	мәктәптә укучы 5-7 яшьлек балалар санына төзәтмәләр кертелгән 3-7 яшьлек балалар санына карата мәктәпкәчә белем бирү хезмәтләрен алу мөмкинлеге бирелгән 3-7 яшьлек балалар санына мөнәсәбәт	%	100	100	100	100	100
2.	Мәктәпкәчә белем бирү оешмаларының педагогик хезмәткәрләренә гомуми санында педагогик белем булган мәктәпкәчә белем бирү оешмаларының педагогик хезмәткәрләре санының чагыштырмача күләме	%	100	100	100	100	100
3.	мәктәпкәчә белем бирү оешмаларының педагогик хезмәткәрләренә гомуми санында белем күтәрү һәм (яки) һөнәри әзерлек узган мәктәпкәчә белем бирү оешмаларының педагогик хезмәткәрләре санының чагыштырма авырлыгы,	%	33	33	34	34	33
4.	мәктәпкәчә белем бирү оешмаларында тәрбияләнүчеләренә гомуми санында мәктәпкәчә белем бирү стандартлары таләпләренә туры килә торган программалар буенча белем алучы мәктәпкәчә белем бирү оешмаларында тәрбияләнүчеләренә чагыштырма авырлыгы,	%	100	100	100	100	100

План күрсәткечләренә факттагы күрсәткечләренә ирешү 1 Ярдэмче программаны гамәлгә ашыруның нәтижәлелеген раслаячак.

1 Ярдэмче программаны гамәлгә ашыру нәтижәсендә 3 яшьтән алып 7 яшькә кадәрге барлык балаларга мәктәпкәчә белем бирү оешмаларына урнаштыру буенча чиратта теркәлүчеләргә мәктәпкәчә белем алу мөмкинлеге биреләчәк. Барлык мәктәпкәчә мөғариф оешмаларында мәктәпкәчә белем бирү стандартларына туры килә торган белем бирү программалары гамәлгә ашырылачак.

Татарстан Республикасы
 Саба муниципаль районы
 Башкарма комитетының
 2020 елның 10 ноябрэндәге
 1536-п номерлы карарына
 2 кушымта

**2 Ярдәмче программа
 “2021-2025 елларга гомуми белем үсеше”**

2 Ярдәмче программа паспорты

2 Ярдәмче программаның исеме	2021 - 2025 елларга гомуми белем бирүне үстерү (алга таба -2 Ярдәмче программа)
2 Ярдәмче программаның төп эшләучеләре	“Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Башкарма комитетының Мәгариф идарәсе” МКУ (алга таба - Мәгариф идарәсе)
2 Ярдәмче программаның максаты	Уку нәтижеләренә заманча сыйфатына һәм социальләштерү нәтижеләренә ирешүгә юнәлдерелгән балаларның гомуми белем бирү системасында белем бирү программаларын модернизацияләү
2 Ярдәмче программаның бурычлары	Халыкның гомуми белем бирү хезмәтләреннән тигез файдалана алуын тәмин итә торган белем бирү чөптәрен һәм финанс-икътисадый механизмнарны формалаштыру; гомуми белем бирү оешмаларын тәмамлаучыларның алга таба укуга һәм эшчәнлеккә әзерлеген тәмин итү өчен белем бирү һәм мәгариф мөхите эчтәлеген модернизацияләү; педагогик кадрлар составын һәм компетенцияләрен яңарту, педагогларны эшнә сыйфатын яхшыртуга һәм өзлексез һөнәри үсешкә мотивацияләү механизмнарны булдыру
2 Ярдәмче программаны гамәлгә ашыру сроклары	2021-2025 еллар
1 Ярдәмче программаны финанслау күләмнәренә еллар һәм чыганаclar буенча бүленеше	<p>2021-2025 елларда 2 Ярдәмче программаны финанслауга барлыгы 2 269 352,961 мең сум каралган, шул исәптән еллар буенча:</p> <p>2021 ел - 480 535,181 мең сум; 2022 ел - 471 047,740 мең сум; 2023 ел - 439 256,680 мең сум; 2024 ел - 439 256,680 мең сум; 2025 ел - 439 256,680 мең сум.</p> <p>2021-2025 елларга 2 Ярдәмче программаны Саба муниципаль районы бюджеты акчалары хисабына финанслау күләмнәре 110 961,418 мең сум тәшкит итәчәк, шул исәптән еллар буенча:</p> <p>2021 ел - 13 329,628 мең сум; 2022 ел - 24 830,880 мең сум; 2023 ел - 24 266,970 мең сум; 2024 ел - 24 266,970 мең сум; 2025 ел - 24 266,970 мең сум.</p> <p>2021-2025 елларга 2 Ярдәмче программаны Татарстан Республикасы бюджеты акчалары хисабына финанслау күләмнәре 2 158 391,543 мең сум тәшкит итәчәк, шул исәптән еллар буенча:</p>

	<p>2021 ел - 467 205,553 мең сум; 2022 ел - 446 216,860 мең сум; 2023 ел - 414 989,710 мең сум; 2024 ел - 414 989,710 мең сум; 2025 ел - 414 989,710 мең сум.</p> <p>2 Ярдәмче программаны финанслау күләмнәре фаразлану характерына ия һәм Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Советының чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына) Саба муниципаль районы бюджеты турындагы карары нигезендә төгәлләштереләчәк.</p>
<p>2 Ярдәмче программаның максатларын һәм бурычларын тормышка ашыруның көтелгән ахыргы нәтижеләре (Ярдәмче программаны гамәлгә ашыру нәтижеләрен бәяләү индикаторлары)</p>	<p>2 Ярдәмче программа чараларын гамәлгә ашыру 2022 елга түбәндәгеләргә ирешергә мөмкинлек бирәчәк: СОО ЖЧЖнең яна федераль дәүләт белем бирү стандарты нигезендә белем алучы гомуми белем бирү оешмалары укучыларының чагыштырма авырлыгын 100 процентка кадәр арттыру; гомуми белем бирү оешмалары укытучыларының гомуми санында 30 яшькә кадәрге укытучылар санының чагыштырма күләмен 35 процентка кадәр арттыру; өйдә гомуми белем бирү программалары буенча дистанцион белем технологияләрен куллану белем алучы инвалид балалар санының чагыштырма авырлыгын, уку зыян китермәгән инвалид балаларның гомуми санында 100 процент дәрәжәсендә саклау; соңгы өч ел эчендә квалификация күтәрү яки яңадан әзерлек узган дәүләт (муниципаль) гомуми белем бирү оешмалары житәкчеләре санының гомуми белем бирү оешмалары житәкчеләренең гомуми санында 100 процент дәрәжәсендә; төгәл дәрәжәдәге олимпиадаларда һәм конкурсларда катнашучы гомуми белем программалары буенча укучылар санының чагыштырма авырлыгын гомуми белем бирү программалары буенча укучыларның гомуми санында 45 процентка кадәр арттыру; бердәм дәүләт имтиханы (алга таба - БДИ) нәтижеләре буенча дәүләт (муниципаль) гомуми белем бирү оешмаларында математика буенча уртача балл 60 балл белән; дәүләт (муниципаль) гомуми белем бирү оешмаларында БДИ нәтижеләре рус теленән уртача балл 74 балл белән; 2018 елга районда гомуми белем бирү программаларын гамәлгә ашыручы мәгариф оешмаларының гомуми санында база белем бирү оешмаларының өлеше 56 процентка кадәр арттыру; 10 - 11 сыйныф укучыларының гомуми саныннан профильле белемнен югары баскычтагы укучыларының гомуми санын 35 процентка кадәр арттыру; 9 нчы сыйныф укучыларының профиль алды белеменен 100 процент дәрәжәсендә булуын саклап калу; федераль дәүләт белем бирү стандартлары нигезендә эшләү өчен квалификация күтәрүне һәм (яки) һөнәри яңадан әзерләүне узган гомуми белем бирү оешмалары житәкчеләре һәм педагогик хезмәткәрләренең өлешен гомуми белем бирү оешмалары житәкчеләренең һәм педагогик хезмәткәрләренең гомуми санында 95 процентка кадәр арттыру</p>

1. 2 Ярдәмче программаны гамәлгә ашыру өлкәсенә характеристика, күрсәтелгән өлкәдәге төп проблемаларны тасвирлау һәм аның үсеш фаразы

Хәзерге вакытта Саба районында 23 гомуми белем бирү оешмасы эшли (шуларның 21 е муниципал).

Анда укучылар саны 3902 кеше тәшкил итә, шул исәптән 247 - дәүләт гомуми белем бирү оешмаларында укучы.

Гомуми белем үсешенә демографик тенденцияләр билгеле бер йогынты ясый. Авыл жирлегендә укучылар саны кими бара. 2015 елда «Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Шекше урта гомуми белем бирү мәктәбе» муниципаль бюджет мәгариф учреждениесе, «Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Мичән урта гомуми белем бирү мәктәбе» муниципаль бюджет мәгариф учреждениесе, «Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Шытсу урта гомуми белем бирү мәктәбе» муниципаль бюджет мәгариф учреждениесе, «Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Юлбат урта гомуми белем бирү мәктәбе» муниципаль бюджет мәгариф учреждениесе Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Башкарма комитетының 2015 елның 29 июнендәге карары нигезендә төп гомуми белем бирү мәктәпләренә үзгәртелде. Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Башкарма комитетының 2019 елның 20 августындагы 963-п номерлы карары белән «Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Корсабаш урта гомуми белем бирү мәктәбе» МБГББУнән «Сәламәтлеге ягыннан мөмкинлекләре чикләнгән балалар өчен Корсабаш мәктәп-интернаты» МБГББУнә үзгәртелде. Хәзерге вакытта балаларга гомуми белем бирү өлкәсендә хәл ителергә тиешле проблемалар кискенләште, шул исәптән:

1) иң уңышлы һәм уртача уңышлы гомуми белем бирү оешмалары арасында белем бирү нәтижеләре сыйфатында аерма булу.

педагогик кадрлар составын һәм компетенцияләрен яңарту темпларының түбән булуы. "Киләчәк" Татарстан Республикасының мәгарифне үстерү стратегиясен гамәлгә ашыру кысаларында мәгарифне мәгълүматлаштыру инфраструктурасын үстерүгә шактый акча бүлеп бирелде. Барлык укытучылар һәм гомуми белем бирү оешмалары житәкчеләре шәхси ноутбуклар алдылар, "Интернет" челтәренә чыбыксыз керү нокталары билгеләнде, район гомуми белем бирү мәктәпләре укытучылары "Интернет" челтәрендә педагогик берләшмәләрдә катнаша.

Сәламәтлек торышы буенча вакытлыча яки даими рәвештә мәгариф оешмасында уку мөмкинлеге булмаган балалар өчен ойдә укуту оештырылды. Хәзерге вакытта шундый форма белән 3 бала белем ала.

Әлеге проблемаларны хәл итү буенча нәтижелә чаралар булмау түбәндәгеләрне барлыкка китерергә мөмкин:

гомуми белем бирүнең сыйфатлы хезмәт күрсәтүләреннән файдалана алуны чикләү; белем бирү хезмәтләренә сыйфаты белән халыкның канәгатьсезлеге.

Чаралар комплексы ярдәмендә үзгәрешләр түбәндәге юнәлешләрдә барачак:

белем алуучыларның кызыксынуын һәм активлыгын үстерүгә басым ясап, укытуның эчтәлеген һәм ысулларын сыйфатлы үзгәртү, индивидуаль укыту планнары нигезендә профильле укытуның тулы кыммәтле системасын формалаштыру, математикага, технологиягә, чит телләргә өйрәтү программаларын тизрәк яңарту;

гомуми белем бирү системасы кадрлары эшчәнлегенә нәтижеләлегенә ярдәм итүче механизмнарны үстерү, югары уку йортларын тәмамлаучыларны һәм талантлы белгечләренә гомуми белем бирүне оештыруга жәлеп итү, районның педагогик составын яшәртү, педагогик һәм житәкче кадрларның һөнәри дәрәжәсенә үсүе.

Мәгариф өлкәсендә республика сәясәтенең стратегик максаты - икътисадның инновацион үсеше таләпләренә, жәмгыятьнең һәм һәр гражданның заманча ихтияжларына туры килә торган сыйфатлы белем алу мөмкинлеген арттыру. Бу максатны гамәлгә ашыру түбәндәге өстенлекле бурычларны хәл итүне күздә тотта.

1. База белем бирүнең инновацион характерын тээмин итү;
2. Мәгариф системасы институтларын социаль үсеш инструментлары буларак модернизацияләү;
3. Профессиональ кадрларны өзлексез укытуның, эзерләүнең һәм янадан эзерләүнен заманча системасын булдыру.

2. 2 Ярдәмче программаны гамәлгә ашыруның төп максатлары һәм бурычлары, сроклары һәм этаплары

2 Ярдәмче программаның максаты - балаларның гомуми белем бирү системасында белем бирү программаларын модернизацияләү, ул уку нәтижәләренең заманча сыйфатына һәм социальләштерү нәтижәләренә ирешүгә юнәлдерелгән.

2 Ярдәмче программаның бурычлары түбәндәгеләр:
халыкның гомуми белем бирү хезмәтләреннән тигез файдалана алуын тээмин итә торган белем бирү чөлтәрен һәм финанс-икътисадый механизмнарны формалаштыру;
гомуми белем бирү оешмаларын тәмамлаучыларның алга таба укуга һәм югары технологияле икътисадта эшчәнлеккә эзерлеген тээмин итү өчен белем бирү һәм мәгариф мохите эчтәлеген модернизацияләү;

педагогик кадрлар составын һәм компетенцияләрен яңарту, педагогларны эшнә сыйфатын яхшыртуга һәм өзлексез һөнәри үсешкә мотивацияләү механизмнарны булдыру.

3. Ярдәмче программаны ресурслар белән тээмин итү

2021-2025 елларда 2 Ярдәмче программаны финанслауга барлыгы 2 269 352,961 мең сум каралган, шул исәптән еллар буенча:

- 2021 ел - 480 535,181 мең сум;
- 2022 ел - 471 047,740 мең сум;
- 2023 ел - 439 256,680 мең сум;
- 2024 ел - 439 256,680 мең сум;
- 2025 ел - 439 256,680 мең сум.

2021-2025 елларга 2 Ярдәмче программаны Саба муниципаль районы бюджеты акчалары хисабына финанслау күләмнәре 110 961,418 мең сум тәшкил итәчәк, шул исәптән еллар буенча:

- 2021 ел - 13 329,628 мең сум;
- 2022 ел - 24 830,880 мең сум;
- 2023 ел - 24 266,970 мең сум;
- 2024 ел - 24 266,970 мең сум;
- 2025 ел - 24 266,970 мең сум.

2021-2025 елларга 2 Ярдәмче программаны Татарстан Республикасы бюджеты акчалары хисабына финанслау күләмнәре 2 158 391,543 мең сум тәшкил итәчәк, шул исәптән еллар буенча:

- 2021 ел - 467 205,553 мең сум;
- 2022 ел - 446 216,860 мең сум;
- 2023 ел - 414 989,710 мең сум;
- 2024 ел - 414 989,710 мең сум;
- 2025 ел - 414 989,710 мең сум.

2 Ярдәмче программаны финанслау күләмнәре фаразлану характерына ия һәм Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Советының чираттагы финанс элына (чираттагы финанс элына һәм план чорына)Саба муниципаль районы бюджеты турындагы карары нигезендә төгәлләштереләчәк.

4.2 Ярдәмче программаның төп чаралары характеристикасы

1. Гомуми белем бирү оешмаларын жиһазлар һәм заманча кабинетлар белән тәэмин итү, автобуслар сатып алу.

Гомуми белем бирү оешмаларын жиһазлар һәм заманча кабинетлар белән жиһазлау нигезендә Татарстан Республикасы гомуми белем бирүнең Федераль дәүләт белем бирү стандартына күчүнең Перспектив планы ята, аның нигезендә белем бирү оешмалары (уку, укыту-житештерү, компьютер, мәктәп ашханәләре һ.б. өчен) өчен таләп ителә торган жиһазларның, транспорт чаралары, дәреслекләр һәм кеше-курсларның гомуми белем бирү оешмалары житәкчеләренен һәм укытучыларының квалификациясен күтәрү һәм һөнәри белемнәрен яңадан әзерләү кысаларында кирәкле күләмдә һәм бәясен билгеләү билгеләнә.

2. Табигый-фәнни дисциплиналарның барлык кабинетларын жиһазлау

Хәзерге вакытта, 2010 нчы елның 17 нче декабрендә кабул ителгән 1897 нче номерлы Федераль дәүләт гомуми белем бирү стандартлары тарафыннан куелган, укучыларның гамәли эш күнекмәләрен формалаштырырга тиешле, укыту нәтижәләренә карата таләпләр нигезендә, гомуми белем бирү оешмаларының урта һәм өлкән буын укучылары тарафыннан профиль белем бирү программаларын гамәли үзләштерү мөмкинлегендә житешсезлек күзәтелә

Шулай итеп, укучыларда табигый-фәнни объектларны һәм күренешләрен өйрәнү буенча практик эш күнекмәләрен формалаштыру гомуми белем бирү мәктәпләренен барлык предметлы кабинетларын заманча табигый фәннәр лабораторияләре комплектлары белән жиһазландыру кирәклеген аңлата.

3. Профильле укытуны кертү

Югары сыйныф укучыларын профильле уку планнары нигезендә булачак һөнәри эшчәнлеккә максатчан әзерләү гамәлгә ашырыла. Иң ихтыяжлы профильләр: социаль-икътисадый, физик-математик, социаль-гуманитар, филологик, мәгълүмати-технологик.

4. "Татарстан Республикасында электрон белем" проектының гамәлгә ашыру

Мәктәпләрдә стационар компьютер техникасы паркы яңартылган, барлык педагогик хезмәткәрләр WiFi чыбыксыз каналы буенча "Интернет" челтәре ресурсларына керү мөмкинлеге булган персонал ноутбуклар белән тәэмин ителгән.

"Татарстан Республикасында электрон белем бирү" мәгълүмат системасында педагогларга һәм укучыларга белем ресурсларының зур спектры тәкъдим ителде. Барыннан да элек, бу Россия Федерациясе Мәгариф һәм фән министрлыгы тәкъдим иткән "Интернет" челтәренен бушлай белем бирү ресурсларына сылтамалар. Системада республика цифрлы белем бирү ресурслары, шул исәптән татар телендә, "Телемәктәп" коммерцияле булмаган партнерлыкны дистанцион укыту системасы (база һәм профильле предметлар, бердәм дәүләт имтиханын тапшыруга әзерлек), иң эре электрон басмаларның берсе "Кирилло-Мефодиевская Школа" ("КМ - мәктәп") һәм башкалар урнаштырылган. Педагоглар системادا уку һәм методик материаллар урнаштыру юлы белән виртуаль методик берләшмәләр һәм виртуаль факультативлар булдыру мөмкинлегенә ия.

5. Федераль дәүләт белем бирү стандартларын кертү

Гомуми белем бирү эчтәлеген яңартуның һәм аны алу шартларын модернизацияләүнең төп механизмы яңа федераль дәүләт белем бирү стандартларын кертү булачак.

Яңа федераль дәүләт белем бирү стандартларының төп өлеше булып башлангыч, төп, урта гомуми белем бирүнең төп белем бирү программаларын үзләштерү нәтижәләренә таләпләр тора. Яңа федераль дәүләт белем бирү стандартлары белем бирү нәтижәләре турында күзаллауны сизелерлек киңәйтә һәм предметлы нәтижәләргә нормалаштыруга гына түгел, бәлки, көтелгән перспективаларны һәм шәхес, тәгалә, жәмгыять һәм дәүләт ихтыяжларын килештерү нигезендә формалаштырылган метик һәм шәхес нәтижәләренә ирешүгә, шулай ук баланы тиешле яштыкта үстерү турында заманча фәнни күзаллауларга ия тота.

Башлангыч мәктәп баскычында, башлангыч гомуми белем бирүнен федераль дәүләт

белем бирү стандартлары (алга таба - федераль дәүләт белем бирү стандартлары) нигезендә, төп компетенцияләргә үзләштерүне тәмин итә торган, үз эшчәнлегенә оештыра һәм укый белүне тәмин итә торган универсаль уку гамәлләрен формалаштыру мөһим. Димәк, башлангыч мәктәптә педагогларга үзешкәнлыкны һәм үзбәя бирүне үстерү технологияләрен үзләштерергә кирәк.

Төп мәктәп баскычларында төп гомуми белем бирүнең федераль дәүләт белем бирү стандартлары (алга таба - ФГОС ОО) тарафыннан укучыларның үз-үзен үстерүгә һәм шәхси үзбилгеләнешкә сәләтен формалаштыруга, үз укуларының максатын мөстәкыйль билгели һәм аларга ирешү юлларын планлаштыра, укытучы һәм яшәтешләр белән укыту хезмәттәшлеген һәм уртак эшчәнлеккә оештыруга аерым игътибар бирелә.

Урта мәктәп баскычларына гомуми белем бирүнең федераль дәүләт белем бирү стандартлары (алга таба - ФГОС СО) яшүсмерләргә укытуны мәгълүматлаштыруга һәм индивидуальләштерүгә, гомуми мәдәният формалаштыруга, укучыларның рухи-әхлакый, социаль, шәхес һәм интеллектуаль үсешен, социаль уңышлылыкны, ижади сәләтләргә үстерүне, укучыларның сәламәтлеген саклап калуга һәм ныгытуга юнәлдерелгән.

Күрсәтелгән нәтижеләргә ирешү төрле өлкәләрдә пробаларны, интенсив аралашуны, гамәли социаль тәҗрибә алуны күздә тоткан яшүсмерләргә социаль һәм укыту эшчәнлегенә яңа формаларыш кертүне таләп итәчәк.

6. Сәләтле балаларга һәм аларның педагогларына адреслы ярдәм күрсәтү

Балаларның һәм яшьләргә интеллектуаль-ижади потенциалын ачу талантлылыкның төрле типларын ачыклау, аларга ярдәм итү һәм аларны озата баруга юнәлдерелгән (һәм аларның ярашуы), шуларның иң мөһиме:

интеллектуаль сәләтле булу;

ижади һәм сәнгать сәләте;

спорт сәләте;

социаль сәләтлелек.

Районда сәләтле балаларга һәм педагогларга адреслы ярдәм күрсәтелә. Ел саен укучыларны - олимпиадачыларны һәм аларның укытучыларын хөрмәтләү уздырыла.

7. Гомуми белем бирү оешмаларының укытучы-предмет укытучыларының һөнәри үсеш һәм методик коучингын булдыру. Районда Educare Сингапур компаниясе белән проектны гамәлгә ашыру кысаларында предмет укытучылары этаплап белем ала.

8. "Татарстан Республикасында рус теле" проектның гамәлгә ашыру

Проект рус теле һәм әдәбияты укучылары өчен фәнни, фәнни-гамәли конференцияләр, олимпиадалар һәм конкурслар оештыруны һәм уздыруны күздә тотта.

9. Гомуми белем бирү оешмаларында капитал ремонт ясау

10. Милли мәгариф системасын үстерү.

Чараларны гамәлгә ашыру туган телләргә популярлаштыруга; тел культурасын күтәрү өчен фәнни-методик һәм мәгариф шартлары булдыруга китерәчәк;

11. Махсус (коррекцион) белем бирү системасын үстерү

Чараларның максаты - махсус (коррекцияле) мәгариф оешмаларында укыту-тәрбия процессын алып бару өчен уңайлы шартлар тудыру, ул заманча таләпләргә җавап бирә, тәрбияләнүчеләргә комплекслы үстерә һәм тернәкләндерә.

12. Мәгариф объектларында янгынга каршы, террорчылыкка каршы чаралар.

Чараларның максаты - гомуми белем бирү оешмаларында янгынга каршы һәм террорчылыкка каршы куркынычсызлыкны тәмин итү.

Төп программа чараларына автоматик янгын сигнализациясе, сөйләм хәбәр итү һәм системага хезмәт күрсәтү, видеокүзәтү системалары урнаштыру, шулай ук башка чаралар керә.

13. Белем бирү оешмаларында каршылыксыз мохит булдыру

Чараларның максаты - инвалидларның һәм халыкның башка аз мобиль төркемнәренә естенлекле өлкәләрендә, мәктәп яшендәге укучыларны да кертеп, объектларга һәм хезмәт күрсәтүләргә тоткарлыксыз үтеп керү шартларын формалаштыру.

14. Гомуми белем бирү системасында нәтижәле контрактны гамәлгә кертү

Хезмәткәрләр белән нәтижәле контрактлар төзелә. Нәтижәле контракт-хезмәткәр белән хезмәт килешүе ул, анда аның вазыйфаи бурычлары, хезмәт өчен түләү шартлары, хезмәт нәтижәләренә һәм күрсәтелә торган дәүләт (муниципаль) хезмәтләрнең сыйфатына бәйле рәвештә стимуллаштыручы түләүләрне билгеләү өчен эшчәнлекнең нәтижәлелеген бәяләү күрсәткечләре һәм критерийлары, шулай ук социаль ярдәм чаралары аныкланган.

Аны бәяләгәндә һәр хезмәткәргә карата аның хезмәт функциясе, эшчәнлек нәтижәлелеген бәяләү күрсәткечләре һәм критерийлары төгәлләштерелә һәм төгәлләштерелә, бүләкләү күләме, шулай ук хезмәтнең коллектив нәтижәләренә ирешкән өчен бүләкләү күләме билгеләнгән.

5. 2 Ярдәмче программаны гамәлгә ашыру механизмы

2 Ярдәмче программаның төп чараларын, шул исәптән "Россия Федерациясендә мәгариф турында" Федераль законны гамәлгә ашыру максатында норматив хокукый актларны эшләү һәм раслау планлаштырыла.

6. 2 Ярдәмче программаны тормышка ашыруның социаль-икътисадый нәтижәлелеген бәяләү

2 Ярдәмче программаны гамәлгә ашыруның нәтижәлелеген бәяләү индикатив күрсәткечләр нигезендә гамәлгә ашырыла, 1 нче таблицادا күрсәтелгән.

1 нче таблица

Күрсәткеч	2021 ел	2022 ел	2023 ел	2024 ел	2025 ел
1	3	4	5	6	7
Төп гомуми белем бирүнең яңа федераль дәүләт белем бирү стандарты нигезендә белем алучы гомуми белем бирү оешмалары укучыларының чагыштырма авырлыгы, процентлар	100	100	100	100	100
Урта гомуми белем бирүнең яңа федераль дәүләт белем бирү стандарты нигезендә белем алучы гомуми белем бирү оешмалары укучыларының чагыштырма авырлыгы, процентлар	100	100	100	100	100
Гомуми белем бирү оешмалары укытучыларының гомуми санында 30 яшькә кадәрге укытучылар санының чагыштырма авырлыгы, процентлар	33	35	35	35	35
уку зыян китермәгән инвалид балаларның гомуми санында өйдә гомуми белем бирү программалары буенча дистанцион белем технологияләрен кулланып белем алучы инвалид балалар санының чагыштырма авырлыгы, процентларда	10	10	20	20	20
гомуми белем бирү оешмалары житәкчеләренә гомуми санында соңгы өч ел эчендә квалификация күтәрү яки яңадан әзерлек узган дәүләт (муниципаль) гомуми белем бирү оешмалары житәкчеләре санының чагыштырма авырлыгы, процентлар	100	100	100	100	100
гомуми белем бирү программалары буенча укучыларның гомуми санында төрле дәрәжәдәге олимпиадаларда һәм конкурсларда катнашучы гомуми белем программалары буенча укучылар санының чагыштырма авырлыгы . процентларда	43	45	45	45	45
Дәүләт (муниципаль) гомуми белем бирү оешмаларында бердәм дәүләт имтиханы (БДИ) нәтижәләре, математика буенча уртача балл	67	67	68	68	69
Дәүләт (муниципаль) гомуми белем бирү оешмаларында	77	77	78	78	78

бердәм дәүләт имтиханы (БДИ) нәтижеләре, рус теле буенча уртача балл					
Гомуми белем бирү оешмаларының автоматлаштырылган яңгың сигнализациясе белән тәэмин ителеше, процентлар	100	100	100	100	100
Мәгариф оешмаларының террорчылыкка каршы жиһазлар (видеокүзәтү системалары һәм башкалар) белән тәэмин ителеше, процентлар	17	20	20	23	23
Гомуми белем бирү программаларын гамәлгә ашыручы мәгариф учреждениеләренең гомуми санында база белем бирү оешмалары өлеше, процентлар	33	35	35	35	35
10 - 11 сыйныф укучыларының гомуми саныннан профильле белем бирүнең өлкән баскычында укучыларны колачлау, процент	95	95	95	95	95
9 нчы сыйныф укучыларын 9 нчы сыйныф укучыларының гомуми саныннан профильалды белем белән тәэмин итү	100	100	100	100	100
Гомуми белем бирү учреждениеләре житәкчеләренең һәм педагогик хезмәткәрләренең гомуми санында федераль дәүләт белем бирү стандартлары нигезендә эшләү өчен квалификация һәм (яисә) һөнәри эзерлек узган гомуми белем бирү оешмалары житәкчеләре һәм педагогик хезмәткәрләре өлеше, процентлар	100	100	100	100	100

План күрсәткечләренә факттагы күрсәткечләргә ирешү 2 Ярдәмче программаны гамәлгә ашыруның нәтижеләлеген раслаучак.

2 Ярдәмче программа чараларын гамәлгә ашыру нәтижәсендә түбәндәге нәтижеләр көтелә:

гсумми белем бирүнең һәркем өчен мөмкин булган һәм түләүсез дәүләт гарантияләрен үтәү тәэмин ителәчәк;

барлык инвалид балаларга гомуми белем бирү программаларын дистанцион, махсус (коррекция) яисә инклюзив белем рәвешендә үзләштерү мөмкинлегенә биреләчәк;

барлык укучыларга яшәү урынына бәйсез рәвештә укытуның заманча шартларына керү мөмкинлегенә тәэмин ителәчәк;

өлкән сыйныф укучылары профильле укытуның белем бирү программалары буенча белем алу мөмкинлеген алачак;

аеруча уңышлы һәм югары дәрәжәдә уңышлы булмаган мәктәпләр арасында белем бирү сыйфатында аерма кимиячәк;

педагогларга өзлексез һөнәри үсеш мөмкинлекләре тәэмин ителәчәк;

милли мониторингларда укучыларның нәтижеләре яхшырачак (укучыларның башлангыч, төп, урта гомуми белем бирү программаларын үзләштерүгә эзерлегенә);

Татарстан Республикасының мәгариф пространствосы бердәмлегенә тәэмин ителәчәк.

Татарстан Республикасы
 Саба муниципаль районы
 Башкарма комитетының
 2020 елның 10 ноябрәндәге
 1536-п номерлы карарына
 3 кушымта

**3 Ярдәмче программа
 “2021-2025 елларга өстәмә белем бирүне үстерү”**

3 Ярдәмче программа паспорты

3 Ярдәмче программа исеме	2021-2025 елларга өстәмә белем бирүне үстерү (алга таба - 3 Ярдәмче программа)
3 Ярдәмче программаны төп эшләүчеләр	«Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Башкарма комитетының Мәгариф идарәсе» МКУ Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Башкарма комитетының яшләр эшләре һәм спорт бүлеге Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Башкарма комитетының мәдәният бүлеге
3 Ярдәмче программаның максаты	Уку нәтижеләренең заманча сыйфатына һәм социальләштерү нәтижеләренә ирешүгә юнәлдерелгән балаларга өстәмә белем бирү системасында белем бирү программаларын модернизацияләү
3 Ярдәмче программаның бурычлары	Саба муниципаль районында балаларга өстәмә белем бирү учреждениеләренең эшчәнлеген яңарту; балаларга өстәмә белем бирү буенча муниципаль хезмәт күрсәтүләрен сыйфатын арттыру; балаларга өстәмә белем бирү системасында ватан педагогикасының иң яхшы традицияләрен саклап калу һәм дәвам итү; өстәмә белем бирү системасының кадрлар потенциалын камилләштерү, бала шәхесен гармонияле үстерү өлкәсендә педагогик эшчәнлекнең һөнәри дәрәжәсен арттыру; балаларга өстәмә белем бирү учреждениеләренең матди-техник базасын үстерү
3 Ярдәмче программаны гамәлгә ашыру сроклары	2021-2025 еллар
3 Ярдәмче программаны финанслау күләмнәренең еллар һәм чыганаclar буенча бүленеше	2021-2025 елларга 3 Ярдәмче программаны финанслауга барлыгы 176 715,505 мең сум каралган, шул исәптән еллар буенча: 2021 ел - 34 253,101 мең сум; 2022 ел - 35 053,101 мең сум; 2023 ел - 35 803,101 мең сум; 2024 ел - 35 803,101 мең сум; 2025 ел - 35 803,101 мең сум. 2021-2025 елларга 3 Ярдәмче программаны Саба муниципаль районы бюджеты акчалары хисабына финанслау күләмнәре 1 472,005 мең сум тәшкит итәчәк, шул исәптән еллар буенча: 2021 ел - 294,401 мең сум; 2022 ел - 294,401 мең сум; 2023 ел - 294,401 мең сум; 2024 ел - 294,401 мең сум;

	<p>2025 ел - 294,401 мең сум. 2021-2025 елларга 3 Ярдәмче программаны Татарстан Республикасы бюджеты акчалары хисабына финанслау күләмнәре 175 243,500 мең сум тәшкил итәчәк, шул исәптән еллар буенча:</p> <p>2021 ел - 33 958,700 мең сум; 2022 ел - 34 758,700 мең сум; 2023 ел - 35 508,700 мең сум; 2024 ел - 35 508,700 мең сум; 2025 ел - 35 508,700 мең сум.</p> <p>3 Ярдәмче программаны финанслау күләмнәре фаразлану характерына ия һәм Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Советының чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына)Саба муниципаль районы бюджеты турындагы карары нигезендә төгәлләштереләчәк.</p>
<p>3 Ярдәмче программаның максатларын һәм бурычларын тормышка ашыруның көтелгән ахыргы нәтижәләре (нәтижәләрне бәяләү индикаторлары)</p>	<p>2025 елга 3 Ярдәмче программа чараларын гамәлгә ашыру түбәндәгеләргә ирешергә мөмкинлек бирәчәк:</p> <p>5-18 яшьлек балаларны өстәмә белем бирү программалары белән тәмин итүне саклап калу;</p> <p>балаларга өстәмә белем бирүнең дәүләт (муниципаль) оешмалары педагогик хезмәткәрләренең айлык уртача хезмәт хакының уртача хезмәт хакына нисбәтен арттыру;</p> <p>дәрестән тыш һәм мәктәптән тыш эшчәнлекнең төрле рәвешләрендә шөгыйльләнүче балалар һәм яшүсмерләр санын арттыру;</p> <p>актив тормыш позициясен, мөстәкыйльлек һәм ижади инициативаны, социаль әһәмиятле эшчәнлекне күрсәтүче балалар иҗтимагый берләшмәләре, яшьләр үзидарә органнары эшчәнлегенә жәлеп ителгән балалар саны арту;</p> <p>фестивальләр, конкурслар, олимпиадалар белән колачланган мәктәп яшәндәге балаларның чагыштырма авырлыгын арттыру;</p> <p>сәламәтлеккә ярдәм итүче мәктәпләрнең чагыштырма авырлыгын арттыру;</p> <p>физкультура-спорт секцияләрендә шөгыйльләнүче укучыларның чагыштырма авырлыгын арттыру;</p> <p>яшәү категориясе, социаль һәм мөлкәти статус, сәламәтлек торышы категорияләре буенча, модельләр һәм социальләштерү программалары белән колачланган балалар өлешен арттыру</p>

1. 3 Ярдәмче программаны гамәлгә ашыру өлкәсенә характеристика, күрсәтелгән өлкәдәге төп проблемаларны тасвирлау һәм аның үсеш фаразы

Районда 6 өстәмә белем бирү учреждениесе (мәгариф линиясе буенча 2 учреждение) эшли, аларда 3839 бала шөгыйльләнә (2019 елда - 3409 бала). Укучыларны өстәмә белем белән колачлау 190% тәшкил итә (мәктәп түгәрәкләрендә, дәрестән тыш эшчәнлек (робототехника, хореография, шахмат) - 1904 тәрбияләнүче). “Юнармия” хәрәкәтендә катнашкан балаларның өлеше - 4.47%, “РДШ” хәрәкәтендә булган балалар өлеше - 4%. Сәламәтлеге ягыннан мөмкинлекләре чикләнгән балалар 89 % тәшкил итә. Саба муниципаль районы мәгариф системасында 1740 укучы шөгыйльләнә торган балаларга өстәмә белем бирүче 2 оешма эшли.

Балаларга өстәмә белем бирү программалары түбәндәге юнәлешләр буенча гамәлгә ашырыла: сәнгать, туризм-туган якны өйрәнү; физкультура-спорт; фәнни-техник;спорт-техник; экологик-биологик; табигый-фәнни; социаль-икътисадын; хәрби-патриотик; социаль-педагогик.

Соңгы елларда модель спорты актив үсөш ала. Авиа-, авто-, судно модельлөштөрү юнөлөшлөрө буенча егетлөр даими рәвештә призывы урыннар яулылар. Моннан тыш, республика масштабындагы модельлөр спорты буенча ярышлар оештырыла. Бүгөнгө көндө техник ижат юнөлөшөндө 27 берләшмә эшли, анда 405 бала шөгылләнә. Ел саен JuniorSkills стандартлары буенча районның белем бирү учреждениеләре укучылары катнашында өч компетенциядә район чемпионатлары уза: «Прототиплаштыру», «Дизайн һәм мода техникасы» биремнәре Redsafe программа тәэмин ителешендә һәм «Мобиль робототехника» компетенциясендә программалаштыру иде. Шулай ук робототехника буенча безнең тәрбияләнүчеләрнең уңышлары үсә, еллык Ботенроссия робототехник олимпиадасында призывы урыннар яулана.

Саба муниципаль районында спортка зур игътибар бирелә, сәламәтлекне ныгыту һәм балаларның, өлкәннәрнең спорт мөмкинлекләрен үстерү өчен барлык шартлар да тудырылган. Бүгөн районыбызда егерме өч спорт залы, дүрт хоккей тартмасы, Шәмәрдән авылындагы «Яшьлек» яшьләр мәдәни-спорт үзәге, «Торнадо» картинг-клубы эшли. Байлар Сабасы бистәсендә чаңгы базасы, «Саба» йөзү бассейны, Лесхоз бистәсендә «Нарат» спорт комплексы, Лесхоз бистәсендә «Маяк» картодромы, Байлар Сабасы бистәсендә «Сабантуй» спорт мәктәбе һәм «SABA - ARENA» универсаль спорт комплексы. Байлар Сабасы

Балалар ижат үзәге «Кояшкай» район балалар оешмасы һәм Район балалар Думасы эшен уңышлы координацияли. Балалар оешмасы Саба районы мәктәп балалар бакчаларының социаль-актив шәхес тәрбияләүгә, район укучыларының ижади сәләтләрен үстерүгә юнәлдерелгән эшчәнлеген планлаштыра, оештыра һәм тормышка ашыра Районда яшьләрне хокук саклау хәрәкәте үсә. Отрядларның кураторлары - директорларның тәрбия эшләре буенча урынбасарлары. Ел саен районда хокук бозуларны профилактикалау отрядлары арасында республика конкурсының муниципаль этабы уза.

Үсеп килүче буынны патриотик тәрбияләү һәрвакытта да заманча мәктәпнең иң мөһим бурычларыннан берсе булды. Әлеге бурычны гамәлгә ашыру өчен даими рәвештә гражданны һәм кәрси-патриотик юнәлешле чаралар оештырыла. Саба муниципаль районының барлык урта мәктәпләрендә дә «Юнармия» хәрәкәте отрядлары актив эшли. Юнармия сафларына 314 укучы керә.

2. 3 Ярдәмче программаны гамәлгә ашыруның төп максатлары һәм бурычлары, сөкләре һәм этаплары

3 Ярдәмче программасының максаты - балаларга өстәмә белем бирү системасында белем бирү программаларын модернизацияләү, ул уку нәтижәләренә заманча сыйфатына һәм социальләштерү нәтижәләренә ирешүгә юнәлдерелгән.

3 Ярдәмче программа түбәндәге бурычларны хәл итә:

районда ӨББ эшчәнлегә этәлеген янарту;

балаларга өстәмә белем бирү буенча муниципаль хезмәт күрсәтүләренә сыйфатын арттыру;

балаларга өстәмә белем бирү системасында ватан педагогикасының иң яхшы традицияләрен саклап калу һәм дәвам итү;

өстәмә белем бирү системасының кадрлар потенциалын камилләштерү, бала шәхесен гармонияле үстерү өлкәсендә педагогик эшчәнлекнең һөнәри дәрәжәсен арттыру;

Мәктәп, балалар бакчаларының матди-техник базасын үстерү.

3. 3 Ярдәмче программаны ресурслар белән тәэмин итү

2021-2025 елларга 3 Ярдәмче программаны финанслауга барлыгы 176 715,505 мең сум каралган, шул исәптән еллар буенча:

2021 ел - 34 253,101 мең сум;

2022 ел - 35 053,101 мең сум;
2023 ел - 35 803,101 мең сум;
2024 ел - 35 803,101 мең сум;
2025 ел - 35 803,101 мең сум.

2021-2025 елларга 3 Ярдәмче программаны Саба муниципаль районы бюджеты акчалары хисабына финанслау күләмнәре 1 472,005 мең сум тәшкил итәчәк, шул исәптән еллар буенча:

2021 ел - 294,401 мең сум;
2022 ел - 294,401 мең сум;
2023 ел - 294,401 мең сум;
2024 ел - 294,401 мең сум;
2025 ел - 294,401 мең сум.

2021-2025 елларга 3 Ярдәмче программаны Татарстан Республикасы бюджеты акчалары хисабына финанслау күләмнәре 175 243,500 мең сум тәшкил итәчәк, шул исәптән еллар буенча:

2021 ел - 33 958,700 мең сум;
2022 ел - 34 758,700 мең сум;
2023 ел - 35 508,700 мең сум;
2024 ел - 35 508,700 мең сум;
2025 ел - 35 508,700 мең сум.

3 Ярдәмче программаны финанслау күләмнәре фаразлану характерына ия һәм Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Советының чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына) Саба муниципаль районы бюджеты турындагы карары нигезендә төгәлләштереләчәк.

4. 3 Ярдәмче программаның төп чаралары характеристикасы. Психологик-педагогик медицина-социаль үзәкләр челтәрен үстерү.

“Балалар сәламәтлегендә тайпылышларны иртәрәк ачыклау” проектының гамәлгә ашыру

Татарстан Республикасы Президенты Р.Н. Миңнеханов йөкләмәсе нигезендә Татарстан Республикасы Мәгариф һәм фән министрлыгына, Татарстан Республикасы Сәламәтлек саклау министрлыгы белән берлектә, аппарат-программа комплексларын (“АРМИС”) кулланып, мәктәп укучыларының сәламәтлегендәге тайпылышларны иртә ачыклау буенча эш башланды. “АРМИС” - ул моноблочный, аз габаритлы, универсаль аппарат-программа комплексы, аңа цифрлы интерфейс аша кешенең физиологик параметрларын теркәү өчен датчиклар кушыла. “АРМИС” АПК 2 гомуми белем бирү оешмасында куелды: МБОУ “Шәмәрдән лицее”, “Саба гимназиясе” МБГББУ.

Тормыш авырлыктарын жиңеп чыгу, тискәре нәтижеләрне минималләштерү яки хәтта проблемаларны тулысынча хәл итү максатыннан, ведомствоара патронатта торучы балигъ булмаганнарны социаль озата бару эше активлашты һәм аларның гаилә әгъзаларына кирәкле ярдәм күрсәтелде:

1. ППМС хезмәте педагоглары- психологлары тарафыннан “ата-ана-бала” системасында чаралар үткәрелде, балалар-ата-аналар мөнәсәбәтләре мәсьәләләре буенча консультацияләр үткәрелде. Законлы вәкилләр һәм балалар белән гаилә эчендәге мөнәсәбәтләргә гармонизацияләүгә, балалар арасында гаилә элементләрен ныгытуга юнәлтелгән 9 коррекцион шөгъль оештырылды һәм уздырылды, шулай ук хезмәт психологлары тарафыннан 7 диагностика үткәрелде, аларның нәтижеләре буенча законлы вәкилләргә 13 консультация күрсәтелде;

2. Гаилә белән бергә авыр тормыш шартларына китергән сәбәпләргә бетерү буенча чаралар һәм гамәлләр планлаштырылды,

3. Сыйныф житәкчеләре баланың һәръяклап һәм гармонияле үсеш, гаилә һәм

гаилә мөнәсәбәтләре үсеше үзенчәлекләре буенча агарту эшләре алып бардылар;

4. Ата-аналарны тәрбияләүнең нәтижәле ысулларына өйрәтү, төрле психологик онлайн вебинарларга жәлеп итү юлы белән проблемаларны хәл итү өчен, гаиләнең үз ресурсларын туплау;

5. Проблемаларны чышү буенча гаиләгә һәм анын әгъзаларына педагогик консультация бирү, баланы секциягә, түгәрәккә, эңкә урнаштыру;

6. Сәламәт янәү рәвешә идеологиясен формалаштыру һәм зарарлы гадәтләренә бетерү максатларында онлайн класс сәгатъләре үткәрелде;

7. Исәпләүнең төрле төрләрендә торучы укучыларның сыйныф житәкчеләре тарафыннан өлгерешкә анализ ясалды;

ТР Мәгариф һәм фән министрлығының "Томуми белем бирү оешмалары, һөнәри белем бирү оешмалары арасында белем бирү тирәлегенә социаль-психологик тест үткәрү һәм психологик куркынычсызлыкны мониторинглау турында" боерыгын үтәү йөзеннән укучылар һәм һөнәри белем бирү оешмалары арасында социаль-психологик тест үткәрү оештырылды.

Балалар хәрәкәте һәм балаларны социальләштерү рәвешләрен үстерү

«Кояшкәй» район балалар оешмасы ТР халык ижаты советы составына керә, «Татарстан варислары берлеге» уставы буенча яни һәм эшли. «Кояшкәй» район балалар ижтимагый оешмасында эш ТР Мәгариф һәм фән министрлығы һәм «РЦВР» ДБОО планы нигезендә алын барыла. Балалар оешмасы эшчәнлегенә сыйфатын күтәрү өчен төп эш формалары түбәндәгеләр булды: айлык семинарлар, практикумнар, мастер-класслар, жыемнар, тематик акцияләр һ.б.

2019-2020 уку елында Саба муниципаль районында балалар хәрәкәтен үстерү юнәлешендә шактый әһәмиятле һәм кызыклы чаралар узды, ягъни, уку елы башында РДОО Советын раслаган чаралар планы тулысынча гамәлгә ашырылды.

Шулай ук «Бөөк Ватан сугышының гаилә фотохроникалары» проекты өстендә эш дәвам итә, аның максаты фотоматериалларның электрон архивын булдыру. Саба муниципаль районы ветераннар советы рәисә Сабиров Р.Х башкарылган эшкә йомгак ясады һәм алдагы уку елына бурычлар билгеләде.

5-12 сентябрь көннәрендә мәгариф учреждениеләрендә "Көзгә изгелек атнасы-игелекле эшләр эстафетасы #ДОБРЫЙТАТАРСТАН #МӘРХӘМӘМӘТЛЕТАТАРСТАН" ирекле акциясә кысаларында чаралар узды. Игелек атналыгы барышында 131 чара үткәрелде, аларда 1631 укучы катнашты.

15 сентябрь - халык ижаты советы туу көне. Саба районының барлык мәктәпләрендә дә халык ижаты советы туган көненә багышланган "Халык ижаты советы - туган көнәң белән!" девизы астында тантаналы линейкалар узды. ««Эзтабарлар"га 2 нче сыйныф укучыларын, ә «Варислар"га 5 нче сыйныф укучыларын кабул иттеләр. Бу көнне әйдаманнар - остазлар бәйрәм жыеннары уздырдылар, анда яшь эзтабарларны һәм варисларны законнар, символлар һәм Халык ижаты советы атрибутикасы белән таныштырдылар. Жыең Татарстан Варислары Берлеге гимнын башкару һәм яшь варисларга һәм эзтабарларга галстуклар бәйләү белән тәмамланды

3-16 октябрь көннәрендә районыбызның 10 активисты Анапа шәһәрендә узган "Мастаров шәһәре" һөнәри юнәлеш сменасында катнашты.

Икә атна эчендә малайлар һәм кызлар яңа һөнәрләр белән таныштылар, инновацион технологияләр өлкәсендә әйдәп баручы белгечләрдән мастер-класслар карадылар һәм илебезнен төрле почмакларынан фикердәшләр таптылар. Смена дәвамында «Осталар шәһәре» профориентация программасында катнашучылар күпсанлы эшчә һөнәрләре белән практикада таныштылар, берничә компетенцияне үзләштерделәр - "Мобиль робототехника», «ЧПУ белән станокларда фрезер эшләре», "Лаборатория химик анализы», «CAD инженер дизайнны», "Станокларда агач эшкәртү», "Электромонтаж эшләре», «Прототиплаштыру», «БПЛ идарәсә», «Флористика". Иң мөһиме - икә атна эчендә егетләр булачак һөнәрләрен билгели алдылар.

21-23 октябрь көннөрөндө Казан шәһәренең “Идел” яшьләр үзәге базасында районыбызның иң актив укучылары “Ел лидеры - 2019” республика конкурсының башлангыч этабында катнаштылар. Конкурс барышында алар төрле сынаулар үтте, судьялар коллегиясенә визитка күрсәтгеләр, социаль проектларны якладылар, дебатлар һәм квестларда катнаштылар. Безнең егетләр барлык конкурс сынауларында да лаеклы чыгыш ясадылар. Якты һәм кызыклы чыгышлар, команда рухы, күңел күтәрәнкелеге, әйләнә-тирәдәгеләргә яхшы мөнәсәбәт егет-кызларыбызны күп төбәкләр арасында иң иста калырлык делегацияләренә берсе итте.

29-31 октябрь көннөрөндө “Костер” Республика балалар сәламәтләндрерү – белем бирү үзәге базасында узган “Көзгә балалар сәнгать мәктәбе” активистларының республика сменасында безнең активистлар, район балалар думасы әгъзалары катнашты. “Балалар сәнгать мәктәбе “Татарстан төбәк бүлегенең” Россия мәктәп укучылары хәрәкәте” Берләшкән республика совети лидерын сайлау һәм юнәлешләр лидерларының составын яцарту, шулай ук талантлы яшьләренә ачыклау, сәламәт көрөш рухын тәрбияләү һәм жинүгә омтылыш максаты белән үткәрелде.

11-12 ноябрь көннөрөндө, перспективалы идеяләренә һәм практикаларны ачыклау һәм популярлаштыру, белем бирү учреждениеләренә балалар ижтимагый хәрәкәтенең ролен арттыру максатларында “Килдебәк урта гомуми белем бирү мәктәбе” һәм “Тимершык урта гомуми белем бирү мәктәбе” базасында «Ел укытучысы» республика конкурсының «Иң яхшы педагог - оештыручы» номинациясендә муниципаль этаплары узды.

6 декабрьдән 8 декабрьгә кадәр Саба районы вәкилләре «Костер» балалар - яшүсмерләр үзәге базасында узган «Укучылар үзидарәсе» бөтенроссия программасы кысаларында укучылар үзидарәсе органнарының «СОК-бер команда бул» республика конкурсы финалында катнаштылар. Барлыгы читтән торыш оештырылган этапта бөтен республикадан 210 команда катнашты. Турнирга - бәйгенең финалына республиканың иң көчле, якты, креатив командалары чакырылды. Финалистлар ижади үзпрезентация-күргәзмә, «Сайлаулар» эшлекле уены, норматив документларны белүгә тест, «Актив-марафон» спорт уены кебек конкурс процедураларын уздылар. Конкурс нәтижеләре буенча безнең активистлар жинүчеләр булдылар: «ШУС Лидеры» номинациясендә Шәмәрдән лицее балалар Думасы спикеры Аида Вәлиуллина, «Ел ачышы» номинациясендә Олы Шыңар урта мәктәбе укучылары совети лидеры Зилә Мөхәммәтова.

22 гыйнварда “Искиткеч айдаман - 2020” отряд айдаманнары республика конкурсының ел саен уздырыла торган муниципаль этабы узды, анда район мәктәпләреннән иң яхшы 6 отряд айдаманны катнашты. Конкурсантлар каршылыкларны жиңеп, үзләренә ижади, оештыру сәләтләрен күрсәттеләр, уеннарның багажы белән уртаклаштылар. Очрашу вакыты сизелми гөпә үтеп китте. Алар үзләре турында, үзләренә кул астындагылар турында сөйләделәр. Жюри әгъзалары барлык кешеләргә грамоталар һәм бүләкләр тапшырды. Саба гимназиясеннән Вәлиева Алсу жинүче дип табылды.

19 февральдә Лаеш муниципаль районында “Искиткеч айдаман - 2020” отряд айдаманнары конкурсының финалы булды. Иң яхшы айдаманнар үзләренә осталыкларын күрсәтергә жыелдылар. Вәлиева Алсу барлык этапларда да лаеклы чыгыш ясады һәм жинүче булды.

Балалар хәрәкәтен системалы һәм эшлекле үстерү өчен шартлар тудыру, балалар берләшмәләре лидерлары һәм житәкчеләренә инновацион, проект социаль - белем бирү эшчәнлеген стимуллаштыру максатында «Ел активы» республика конкурсы үткәрелде. Район турына район мәктәпләренә 21 балалар оешмасыннан конкурс материаллары тәкъдим ителде. Республика конкурсы 3 этапта узды. 1 турда 15 команда, 2 турда 10 команда, 3 турда 3 команда катнашты. “Лесхоз урта мәктәбе”, “Эзмә урта мәктәбе” һәм “Кояшкәй” спорт мәктәбе балалар оешмалары республика турының финалистлары булдылар.

Ел дәвамында патриотик юнәлештәге чаралар һәм акцияләр үткәрелде. Алар укучыларга үзләренә шәжәрәләрен күзәтергә, гаиләнен хәрби елъязмасын өйрәнәргә, баяблар һәм әбиләр турында иске фотосурәтләр табарга мөмкинлек бирде. Ел саен яз көннөрөндә, безнең

районда йорт яны биләмәләрен жыештыру вакыты житкәч, мәктәп балалар ижтимагый берләшмәләре эгзалары өлкән яшьтәге кешеләргә, сугыш ветераннарына, толларга, хезмәт ветераннарына, акцияләр үткәрәләр. "Кояшкай" активистлары "Жинүнәң 75 еллыгына «Жинү открыткалары» акциясендә актив катнаштылар, шулай ук активистларның һәм педагогларның эзләү эшчәнлегенә нәтижәсендә - оештыручылар "Бөек Ватан сугышы гаилә фотохроникалары" проекты буенча 1000нән артык материал жыелды һәм жибәрелде. Безнең район республикада 2 нче урынны алды. «Янәшәдә ветеран» патриотик акциясе мәгариф учреждениеләре һәм жәмәгать оешмалары эшчәнлеген өйлкән яшьтәге ялгыз кешеләргә ярдәм күрсәтүдә стимуллаштыруга юнәлтелгән иде.

2009 елдан Татарстан Республикасы буенча Эчке эшләр министрлыгы, Татарстан Республикасы Яшьләр эшләре, спорт һәм туризм министрлыгы һәм Татарстан Республикасы Мәгариф һәм фән министрлыгы тарафыннан мәгариф учреждениеләренә хокук бозуларын профилактикалау отрядлары арасында республика конкурсы уздырыла.

Ел саен "Наркотикларсыз тормыш" республика антинаркотик акциясе уздырыла. Район мәгариф оешмалары укучылары һәм укытучылары ел саен "Спорт - начар гадәتلәргә альтернатива" бөтенроссия акциясенең республика этабында катнашалар һәм призлы урыннар яулыйлар. «Уңышка юл» программасы, «Халыкара балалар ышаныч телефоны көне» акциясе, «SaMoСтоятельные дети» республика антинаркотик проекты буенча ата-аналар өчен белем бирү эше уңышлы гамәлгә ашырыла. Саба муниципаль районында проект районның 4 белем бирү оешмасында эшләтеп жибәрелде: "Байлар Сабасы ш.т. б. гимназиясе"-«Ирбис», «Ышаныч"- "Сәләтле балалар өчен мәктәп-интернат", "Байкиев К. С. исемендәге Икшәрмә кадет интернат - мәктәбе"-«Алые паруса», «Шәмәрдән лицее»-«БЭМС». Берләшмәләр республика конкурсларында һәм «SaMoСтоятельные дети» проекты сменаларында актив катнаша.

Балалар хәрәкәтен үстерү, балаларны социальләштерү буенча төп чаралар:

Татарстан Республикасы мәгариф учреждениеләрендә Ватанга мөхәббәт, гаилә кыйммәтләрен һәм горур-гадәтләрен, гомуми шөхес культурасын, укучыларның гражданлык тәңгәллеген, толерантлык культурасын, этник һәм динара хезмәтгәшлек өлкәсендә социаль компетентлык, Ватанны саклауга эзерлек һәм яшь кешеләренә Россия Федерациясе Кораллы Көчләре сафларында хезмәткә унай мөнәсәбәтен формалаштыруга юнәлдерелгән хәрби-патриотик, фәнни-техник, рухи-әхлакый, сәнгать-эстетик, экологик тәрбиянең заманча программаларын гамәлгә ашыру;

яшьләргә патриотик тәрбия бирү белән шөгыльләнүче балалар һәм яшьләр оешмалары эшчәнлегенә мониторинг ясау, яшьләргә патриотик тәрбияләү буенча методик тәкъдимнәр эшләү. Бөек Ватан сугышы һәм Россия тарихының башка мөһим вакыйгалары турында тарихи хатирәләргә саклауга юнәлдерелгән республика акцияләреп уздыру;

укучыларны тәрбияләү һәм социальләштерү өчен шартлар тудыру, аларны шөхси һәм ижтимагый әһәмиятле эшчәнлек, социаль һәм гражданлык формалашуы юлы белән, шул исәптән федераль дәрәжә белем бирү стандартларын гамәлгә ашыру аша үзидентификацияләү ;

мәгарифтә дәрәжә-ижтимагый идарә формаларын, шул исәптән балалар ижтимагый үзидарәсе рәвешләрен үстерү;

кеше хокуклары һәм бала хокуклары өлкәсендә белем алуны тәэмин итә торган чаралар комплексын эшләү;

балалар белән эшләүгә гамәлгә ашыручы оешмаларның һәм учреждениеләренә белгечләрен укыту һәм аларның квалификациясен күтәрү буенча гамәлдәге программаларны аларда балаларның үз мәнфәгатьләренә кагыла торган карарлар кабул итүдә катнашу хокукын аңлатучы махсус бүлеккә кергү юлы белән киңәйтү һәм аны гамәлгә ашыру принциплары;

балаларның үз мәнфәгатьләренә кагылышлы карарлар кабул итүдә даими мониторинг системасын һәм механизмын булдыру һәм аларның катнашуын бәяләү;

"Лидерлык нигезләре", "SaMoСтойательные Дети", "Детская Республика Думасы" проектларын үстерү;

Республика стратегиясенә төп чараларын гамәлгә ашыру буенча балалар ижтимагый оешмалары тарафыннан проектлар төзү.

5.3 Ярдәмче программаның социаль-икътисадый нәтижелелеген бәяләү

3 Ярдәмче программа нәтижелелеген бәяләү түбәндәге таблицادا күрсәтелгән индикатив күрсәткечләр нигезендә гамәлгә ашырыла:

Индикаторның исеме	2021	2022	2023	2024	2025	2026
1	2	3	4	5	6	7
5-18 яшьләрдәге балаларны өстәмә белем бирү программалары белән колачлау, процент	130	131	132	133	133	133
Ведомство буйсынуындагы дәүләт (муниципаль) оешмалары эшчәнлеген нәтижелелеге күрсәткечләре нигезендә муниципаль берәмлекләренң 80 процентыннан да ким булмаган өлешендә ӨББ, аларның житәкчеләре һәм төп категория хезмәткәрләре эшчәнлеген бәяләү гамәлгә ашырыла торган Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләренң чагыштырма күләме, процентлар	90	91	90	91	92	90
Актив тормыш позициясен, мөстәкыйльлекне һәм ижади инициативаны күрсәтүче балалар ижтимагый берләшмәләре, яшьләр үзидарә органнары, социаль әһәмиятле эшчәнлеккә жәлеп ителгән балалар саны арту, (2026 елга карата%) процентларда	112	115	115	120	120	125
Фестивальләр, конкурслар, олимпиадалар, белән колачланган мөктәп яшәндәге балаларның чагыштырма авырлыгы, процентлар	100	100	100	100	100	100
Сәламәтлеккә ярдәм игүче мөктәпләренң чагыштырма авырлыгы, процентлар	100	100	100	100	100	100
Россия Федерациясе субъектында күрсәтелгән категорияләр буенча балаларның гомуми санында балаларның яшәү урыны, социаль һәм мөлкәти статусы ,сәламәтлек торышы, социальләштерү модельләре һәм программалары белән колачланган балалар өлеше, процентлар	92,5	92,7	92,9	92	92	92

План күрсәткечләренң факттагы күрсәткечләренә ирешү 3 Ярдәмче программаны гамәлгә ашыруның нәтижелелеген раслаячак.

3 Ярдәмче программа чараларын гамәлгә ашыру нәтижәсендә:

региональ һәм муниципаль әһәмияттәге оешмаларда балаларга өстәмә белем бирү буенча дәүләт һәм муниципаль хезмәт күрсәтүнең сыйфаты яхшырачак;

Татарстан Республикасында ОДО эшчәнлеген стимуллаштыру системасы булдырылачак;

күпфункцияле социаль үзәкләр буларак, ОДО ның заманча кызыклы имиджы төзеләчәк;

баланың социаль актив шәхесен формалаштыруга юнәлдерелгән заманча белем бирү программалары кертеләчәк;

ОДО чөлтәре сакланачак һәм алга таба үсеш алачак;

укучыларны өстәмә белем бирү хезмәтләре белән колачлау өлеше артты;

республика мәгариф оешмаларында белем бирү процессын оештырганда заманча мәгълүмати-компьютер технологияләрен куллану зонасы киңәйтелә;

дәрестән тыш һәм мөктәптән тыш эшчәнлекнең төрле рәвешләрендә эшләүче балалар һәм яшүсмерләр саны артчак.

Татарстан Республикасы
 Саба муниципаль районы
 Башкарма комитетының
 2020 елның 10 ноябрәдәгә
 1536-п номерлы карарына
 4 кушымта

4 Ярдәмче программа
“2021-2025 елларга һөнәри һәм югары уку йортынан соңгы белем бирүне үстерү
һәм әлеге өлкә хезмәткәрләренең квалификациясен күтәрү”

4 Ярдәмче программа паспорты

4 Ярдәмче программа исеме	2021-2025 елларга һөнәри һәм югары уку йортынан соңгы белем бирүне үстерү һәм әлеге өлкә хезмәткәрләренең квалификациясен күтәрү (алга таба - 4 Ярдәмче программа)
4 Ярдәмче программаның төп эшләнүчеләре	«Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Башкарма комитетының Мәгариф идарәсе» МКУ (алга таба - Мәгариф идарәсе)
4 Ярдәмче программаның максаты	Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы үсешенең социаль-иқтисади стратегиясен гамәлгә ашыру мәнфәгатләрендә гомер буена кирәкле квалификацияләр сатып алуда гражданның төрле категорияләре өчен киң мөмкинлекләр булдыруны һәм районның кеше потенциалын алдан үстерү эш бирүчеләр белән үзара хезмәттәшлекне тәмин итү
4 Ярдәмче программаны гамәлгә ашыру сроклары	2021-2025 еллар
4 Ярдәмче программаның финанслау күләмнәре	2021-2025 елларга 4 Ярдәмче программаны Татарстан Республикасы бюджеты акчалары хисабына финанслау күләмнәре 0,000 мең сум тәшкил итәчәк, шул исәптән еллар буенча: 2021 ел - 0,000 мең сум; 2022 ел - 0,000 мең сум; 2023 ел - 0,000 мең сум; 2024 ел - 0,000 мең сум; 2025 ел - 0,000 мең сум. 4 Ярдәмче программаны финанслау күләмнәре фаразлану характерына ия һәм Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Советының чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына)Саба муниципаль районы бюджеты турындагы карары нигезендә төгәлләштереләчәк.
4 Ярдәмче программаның тормышка ашыруның көтелгән соңгы нәтижеләре	4 Ярдәмче программа чараларын гамәлгә ашыру 2025 елга түбәндәгеләргә ирешергә мөмкинлек бирәчәк: Татарстан Республикасы территориясендә урнашкан мәгариф оешмаларының һәм югары белем бирүче мәгариф оешмаларының педагогик эшчәнлек төрән күздә тоткан югары белем бирү программалары буенча студентлар-стипендатлар санын 35 кешегә

	<p>кадәр арттыру;</p> <p>әлеге яшь төркемендәге халыкның икътисадта мәшгуль булган гомуми санында һөнәри белем алган 25-65 яшьләрдәге халык санының чагыштырмача авырлыгын 50 %ка кадәр арттыру,</p> <p>икътисадта эшләүчеләрнең гомуми санында хисап елында һөнәри белем бирү оешмалары базасында һөнәри белем бирү программалары буенча белем алган икътисадта эшләүчеләрнең өлешен 32 процентка кадәр арту.</p>
--	--

1. 4 Ярдәмче программаны гамәлгә ашыру өлкәсенә характеристика, күрсәтелгән өлкәдә төп проблемаларны тасвирлау һәм аның үсеш фаразы

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының конкурентлыкка сәләтледелген билгели торган төп факторларның берсе - кеше капиталын үстерү, гражданның бүтнге һәм иртәгәге көннәрнең квалификация таләпләренә туры килә торган күнекмәләр һәм компетенцияләр булдыруы. Технологияләр һәм инновацияләрнең тиз таралуы, житештерү процессларының фәнни сыйдырышлылыгы үсешә һөнәри белем бирү оешмалары алдына яңа бурычлар куя. Һөнәри белем бирүнең сыгылмалы һәм жайлашу системасыннан банка сыйфатлы икътисадый үсешне, шулай ук район халкының тормыш дәрәжәсен күтәрүне тәэмин итеп булмый.

4 Ярдәмче программаның төп максатлары, бурычлары, үсеш юнәлешләре һәм фаразланган параметрлары түбәндәге норматив хокукый актлар нигезендә билгеләнде:

«Россия Федерациясендә мәгариф турында» 2012 елның 29 декабрәндәге 273-ФЗ номерлы Федераль закон;

«2018-2025 елларга мәгарифне үстерү» Россия Федерациясә дәүләт программасы (Россия Федерациясә Хөкүмәтенәң 2017 елның 27 декабрәндәге 1642 номерлы . «2018-2025 елларга «Мәгарифне үстерү» Россия Федерациясә дәүләт программасын раслау турында»гы карары белән расланды);

«Татарстан Республикасы территориясендә урнашкан югары белем бирү мәгариф оешмалары студентларына педагогик эшчәнлек төрен күздә тотучы югары белем бирү мәгариф программалары буенча ай саен түләнгән торган стипендияләр рәвешендә айлык түләүләр бирү турында» 2016 елның 20 сентябрәндәге 660 номерлы Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карары.

2. 4 Ярдәмче программаны гамәлгә ашыруның төп максатлары һәм бурычлары, сроклары һәм этаплары

Әлеге ярдәмче программа эшләп килүче предприятиеләрнең һәм хезмәткәрләренә, урта звено белгечләренә кадрлар ихтыяжларыш үз вакытында һәм сыйфатлы канәгатьләндерү өчен, шулай ук Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы халкыша һөнәри эшчәнлектә һәм көндәлек төрмөшүта уңай һәм уңышлы итеп гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыру.

Ярдәмче программаны гамәлгә ашыру Россия Федерациясә дәүләт системалы сәясәтенәң бер өлеше булып тора.

Ярдәмче программаның максаты - Татарстан Республика үсешенәң социаль-икътисадый стратегиясен гамәлгә ашыру мәнфәгатьләрендә гомер буена кирәкле

квалификациялар сатып алуда гражданның төрле категорияләре өчен киң мөмкинлекләр булдыруны һәм районның кеше потенциалын алдан үстерү эш бирүчеләр белән үзара хезмәттәшлекне тәмин итү

2021-2025 елларда максатларга ирешү өчен Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы башкарма хакимияте органнары һәм район предприятиеләре, учреждениеләре көче белән түбәндәге бурычларны үтәү күздә тотыла:

1. Һөнәри кадрларга һәм компетенцияләргә соратуны фаразлау һәм мониторинглау буенча район системасын камилләштерү.

2. Халыкның төрле категорияләренә гомер бие һөнәри белем алу өчен шартлар тудыру.

Югарыда санан үтелгән бурычларны хәл итү өчен 4 Ярдәмче программа кысаларында түбәндәге чараларны гамәлгә ашыру планлаштырыла.

1 Бурыч кысаларында:

1. Барлык категорияләрдәге эш бирүчеләр белән берлектә һөнәри кадрларга һәм компетенцияләргә фараз формалаштыру механизмын камилләштерү.

2. Профессиональ кадрларга һәм компетенцияләргә гарызнамәне ачыклауны һәм анализлауны тәмин итә торган инфраструктураны камилләштерү.

2 бурыч кысаларында:

1. Һөнәри ориентация һәм карьера үсеше системасын камилләштерү.

2. Кадрларны максатчан әзерләү системасын үстерү.

3. Халыкның барлык категорияләре өчен өзлексез һөнәри белем бирү структурасын, эчтәлеген һәм технологияләрен үстерү.

3. 4 Ярдәмче программаны ресурслар белән тәмин итү

2021-2025 елларга 4 Ярдәмче программа Татарстан Республикасы бюджеты акчалары хисабына финанслау күләмнәре 0,000 мең сум тәшкил итәчәк, шул исәптән еллар буенча:

2021 ел - 0,000 мең сум;

2022 ел - 0,000 мең сум;

2023 ел - 0,000 мең сум;

2024 ел - 0,000 мең сум;

2025 ел - 0,000 мең сум.

4 Ярдәмче программаны финанслау күләмнәре фаразлану характерына ия һәм Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Советының чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына)Саба муниципаль районы бюджеты турындагы карары нигезендә төгәлләштереләчәк.

4. 4 Ярдәмче программаны гамәлгә ашыру механизмы

Подпрограмманы гамәлгә ашыру механизмы Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы башкарма хакимияте органнарының һәм предприятиеләрнең, учреждениеләрнең Ярдәмче программада куелган максатларга ирешү өчен актив хезмәттәшлеген күздә тотта.

5. 4 Ярдәмче программаның социаль-икътисадый нәтижәләгән бәяләү

4 Ярдәмче программаның нәтижәләгән бәяләү 1 номерлы таблицыда күрсәтелгән түбәндәге индикатив күрсәткечләр нигезендә гамәлгә ашырыла:

1 нче табица

т/б	Күрсәткечнең атамасы	2021 ел	2022 ел	2023 ел	2024 ел	2025 ел
1.	Икътисадта мәшгуль булган әлеге яшь төркеменең гомуми санында һөнәри белем алган 25 - 65 яшьлек мәшгуль халык санының чагыштырма авырлыгы, процентлар	49	55	50	50	50
2.	Татарстан Республикасы территориясендә урнашкан мәгариф оешмаларының һәм югары белем бирүче мәгариф оешмаларының педагогик эшчәнлек төрен күздә тоткан югары белем бирү программалары буенча студентлар-стипендатлар саны	25	30	35	35	35
3	4 Ярдәмче программа чараларын гамәлгә ашыруга Татарстан Республикасы бюджетиннан акчалар күләме, мең сум	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000

План күрсәткечләренең факттагы күрсәткечләренә ирешү 4 Ярдәмче программаны гамәлгә ашыруның нәтижәләлеген раслаячак.